

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 18.6.2003
COM(2003) 302 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων

Οικοδομώντας στην συνεκτίμηση του περιβαλλοντικού κύκλου ζωής

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ένας από τους θεμελιώδεις στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η αειφόρος ανάπτυξη. Με τον όρο αυτό νοείται η κάλυψη των αναγκών της παρούσας γενιάς, χωρίς να υπονομεύεται η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες. Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκοτεμπουργκ, το 2001, τονίστηκε περαιτέρω ο στόχος αυτός, ενώ προσετέθη μια περιβαλλοντική διάσταση στη διαδικασία της Λισσαβώνας, υπό μορφή στρατηγικής για την αειφόρο ανάπτυξη¹.

Η στρατηγική αυτή προσδιορίζει σειρά ενεργειών στον τομέα του περιβάλλοντος, στη συνέχεια των θεμάτων προτεραιότητας του 6ου Προγράμματος Δράσης για το Περιβάλλον². Στον τομέα της πιο υπεύθυνης διαχείρισης των φυσικών πόρων, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε "ότι η Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων της ΕΕ που αποβλέπει στον περιορισμό της χρήσης πόρων και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των αποβλήτων πρέπει να εφαρμοστεί σε συνεργασία με τις επιχειρήσεις".

Η Επιτροπή ανέπτυξε την Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων (ΟΠΠ) της ΕΕ σε συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη και με τη βοήθεια μελετών³. Η ΟΠΠ συζητήθηκε πρώτα με τα ενδιαφερόμενα μέρη σε συνδιάσκεψη, το 1998. Το επόμενο έτος, η ΟΠΠ εξετάστηκε στην ανεπίσημη συνεδρίαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, της Βαϊμάρης. Στα συμπεράσματα της Προεδρίας από τη συνεδρίαση, χαιρετίστηκε η πρόθεση της Επιτροπής να εκδώσει Πράσινη Βίβλο και τονίστηκε ότι η βελτίωση των αγοραίων συνθηκών για τα οικολογικότερα προϊόντα στην ευρωπαϊκή αγορά θα ενίσχυε, εκ παραλλήλου, την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών βιομηχανιών. Η Επιτροπή εξέδωσε την Πράσινη Βίβλο τον Φεβρουάριο του 2001 και δρομολόγησε διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με το περιεχόμενό της (βλ. παράρτημα Ι για περαιτέρω πληροφορίες).

Από τις διαβουλεύσεις αυτές κατεδείχθη ότι, σαφώς, η ΟΠΠ έχει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην αειφόρο ανάπτυξη. Στην ανακοίνωση αυτή εξηγείται η ανάγκη πρόσδοσης μιας σχετικής με τα προϊόντα διάστασης στην περιβαλλοντική πολιτική. Στο τμήμα 2 εξηγείται η προσέγγιση ΟΠΠ, ενώ στο τμήμα 3 θίγονται οι βασικές αρχές που διαπνέουν τη στρατηγική ΟΠΠ της ΕΕ. Στα υπόλοιπα τμήματα εξηγούνται οι ενέργειες που θα αναλάβει η Επιτροπή στο πλαίσιο της υιοθέτησης της προσέγγισης ΟΠΠ.

¹ Συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Γκοτεμπουργκ, της 15ης και 16ης Ιουνίου 2001, παράγραφοι 19-32, <http://ue.eu.int/pressData/en/ec/00200-r1.en1.pdf>

² Απόφαση 1600/2002/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του Έκτου Κοινοτικού Προγράμματος Δράσης για το Περιβάλλον, ΕΕ L 242, 10.9.2002, σ. 1-15

³ Λόγου χάριν, <http://europa.eu.int/comm/environment/ipp/ippsum.pdf>

2. ΓΙΑ ΠΟΙΟ ΛΟΓΟ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ Η ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΝΑ ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΤΕΙ ΜΕ ΜΙΑ ΔΙΑΣΤΑΣΗ "ΠΡΟΪΟΝΤΑ";

Τα τελευταία χρόνια, η Επιτροπή άρχισε να επανεξετάζει τις πολιτικές που αφορούν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των προϊόντων. Όλα τα προϊόντα και οι υπηρεσίες⁴ επιδρούν στο περιβάλλον⁵, είτε κατά την παραγωγή, είτε κατά τη χρήση ή την τελική διάθεσή τους (απομάκρυνση). Η ακριβής φύση των επιπτώσεων αυτών είναι σύνθετη και δύσκολα ποσοτικοποιήσιμη, πλην όμως η ενδεχόμενη έκταση του προβλήματος είναι έκδηλη⁶. Ταυτοχρόνως, η διατήρηση της οικονομικής ανάπτυξης και της ευημερίας επηρεάζεται σημαντικά από την παραγωγή και χρήση προϊόντων. Το ζητούμενο είναι ο συνδυασμός της βελτίωσης του τρόπου ζωής και της ποιότητας ζωής -που συχνά επηρεάζονται άμεσα από τα προϊόντα- με την περιβαλλοντική προστασία. Με άλλα λόγια, πρέπει να δημιουργηθούν ενάρετοι κύκλοι όπου οι περιβαλλοντικές βελτιώσεις συμβαδίζουν με τη βελτίωση των επιδόσεων των προϊόντων και όπου οι περιβαλλοντικές επιδόσεις στηρίζουν την μακροπρόθεσμη βιομηχανική ανταγωνιστικότητα. Αυτός είναι ο στόχος της ΟΠΠ.

Μέχρι στιγμής, οι υφιστάμενες προϊόντοστρεφείς περιβαλλοντικές πολιτικές τείνουν να εστιάζονται στις μεγάλες σημειακές πηγές ρύπανσης, όπως, λόγου χάριν, στις βιομηχανικές εκπομπές ή στα ζητήματα διαχείρισης των αποβλήτων. Συχνά, οι πολιτικές αυτές υπήρξαν επιτυχείς. Σήμερα, ωστόσο, καθίσταται σαφές ότι πρέπει να συνοδεύονται από πολιτικές που βασίζονται στο σύνολο του κύκλου ζωής των προϊόντων, συμπεριλαμβανομένης της χρηστικής φάσης. Έτσι αναμένεται να εξασφαλιστεί ότι οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις καθ'όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής αντιμετωπίζονται κατά τρόπο ολοκληρωμένο -και δεν μετακυλίνονται από ένα τμήμα του κύκλου ζωής σε άλλο. Παρομοίως, οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις θα αντιμετωπίζονται στο σημείο εκείνο του κύκλου ζωής με τη μεγαλύτερη και οικονομικά αποδοτικότερη μείωση των συνολικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων και της χρήσης πόρων. Για να είναι επιτυχής, η πολιτική πρέπει επίσης να λάβει υπόψη πλειάδα χαρακτηριστικών των προϊόντων που τα καθιστούν διάσπαρτους αποδέκτες των μέτρων περιορισμού της ρύπανσης.

Πρώτον, **η συνολική ποσότητά τους αυξάνεται**. Η αύξηση των εισοδημάτων μας⁷ επιτρέπει την αγορά περισσότερων προϊόντων. Λόγου χάριν, ενώ κάποτε τα νοικοκυριά είχαν ένα μόνο τηλέφωνο σταθερής γραμμής, σήμερα υπάρχουν συχνά περισσότερες της μιας επεκτάσεις σε όλο το σπίτι. Μικραίνει επίσης το μέγεθος των

⁴ Για λόγους απλούστευσης, στη συνέχεια της παρούσας ανακοίνωσης, θα γίνεται απλή αναφορά σε προϊόντα, ενώ θα εξυπακούεται ότι στο γενικό πεδίο εφαρμογής υπόκεινται και οι υπηρεσίες - βλ. Τμήμα 3.

⁵ Στις περιβαλλοντικές επιπτώσεις περιλαμβάνονται και οι επιπτώσεις στην υγεία του ανθρώπου.

⁶ Λόγου χάριν, ένα και μόνο προϊόν, το αυτοκίνητο, είναι υπεύθυνο για το 80% των εκπομπών CO₂ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από τον τομέα των μεταφορών, δηλ. τον τομέα που παρουσιάζει τους υψηλότερους ρυθμούς αύξησης των εκπομπών. Ταυτοχρόνως, αυξάνεται ο αριθμός των αυτοκινήτων ανά κάτοικο -κατά 14% αύξηση μεταξύ του 1990 και του 1999- με μεγαλύτερη χρήση πόρων για την κατασκευή τους, περισσότερους χώρους για στάθμευση και δρόμους και με μεγαλύτερα προβλήματα διάθεσης (απομάκρυνσης) των αποβλήτων. Και όλα αυτά, παρά τις σημαντικές μειώσεις των εκπομπών ανά αυτοκίνητο και παρά τις σημαντικές προσπάθειες της εμπλεκόμενης βιομηχανίας, όπως είναι η εθελοντική συμφωνία περιορισμού των εκπομπών CO₂ κατά 25% μέχρι το 2008. Επιπλέον, για τους άλλους ρύπους, τις τελευταίες δεκαετίες υπήρξαν εξαιρετικά σημαντικές μειώσεις.

⁷ Στο διάστημα 1980-1997 η κατανάλωση αυξήθηκε κατά 46 % σε πραγματικούς όρους, περνώντας από βασικές ανάγκες όπως είναι η διατροφή και η στέγαση, σε τομείς όπως οι μεταφορές, τα καύσιμα και η ψυχαγωγία, όπου η προσωπική επιλογή υφαισχύεται σε μεγαλύτερο βαθμό. (EEA Fact Sheet 2001 – YIR01HH04)

μέσων νοικοκυριών, γεγονός που οδηγεί συχνά σε μεγαλύτερη αλληλεπικάλυψη ορισμένων οικιακών προϊόντων⁸. Αυτό συνεπάγεται την ύπαρξη μεγάλου αριθμού των ίδιων προϊόντων και αύξηση της διασποράς τους. Κατά συνέπεια, κάθε πολιτική προϊόντων πρέπει να αποβλέπει στον περιορισμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των πληθυνόμενων προϊόντων.

Δεύτερον, **αυξάνεται η ποικιλία των προϊόντων και υπηρεσιών**. Σήμερα, τα προϊόντα βάσει διατίθενται σε πολλές διαφορετικές εκδοχές. Λόγου χάριν, υπάρχουν διαφορετικοί τύποι οθόνης τηλεοράσεων (καθοδική, LCD, πλάσματος). Κατά συνέπεια, κάθε πολιτική προϊόντων πρέπει να είναι ευέλικτη, ώστε να αντιμετωπίζει πολλές παραλλαγές ενός προϊόντος.

Τρίτον, **η καινοτομία δημιουργεί συνεχώς νέους τύπους προϊόντων**. Λόγου χάριν, την τελευταία 20ετία υπήρξε στροφή από τα γραμμόφωνα δίσκων βινυλίου προς τους υποδοχείς compact disc -ενώ σήμερα κινδυνεύουν να υποκατασταθούν από τους υποδοχείς DVD. Μάλιστα, ο κύκλος ανανέωσης των συστατικών μερών μπορεί συχνά να είναι και βραχύτερος. Η ταχεία ανάπτυξη ισχυρότερων μικροϋπολογιστών το επιβεβαιώνει. Μια πολιτική προϊόντων πρέπει να αξιοποιεί τη δημιουργικότητα αυτή προς όφελος του περιβάλλοντος και της οικονομίας.

Τέταρτον, **τα προϊόντα αποτελούν το αντικείμενο εμπορίας σε παγκόσμια πλέον κλίμακα**. Τόσο η Ενιαία Αγορά, όσο και η πολυμελής μείωση των εμπορικών και επενδυτικών φραγμών έχουν συμβάλει στην κατεύθυνση μιας περισσότερο παγκοσμιοποιημένης οικονομίας, καθιστώντας δυνατή τη διεθνή εμπορία προϊόντων από πολλές χώρες. Έχει αυξηθεί η ποικιλία της προέλευσης των προϊόντων που πωλούνται στα μαγαζιά μας. Μια πολιτική προϊόντων πρέπει να είναι σύμμορφη με τις σχετικές διεθνείς συμφωνίες, όπως είναι, λόγου χάριν, οι κανόνες της Παγκόσμιας Οργάνωσης Εμπορίου.

Πέμπτον, **έχει αυξηθεί η συνθετότητα των προϊόντων**. Η σχετική με τα προϊόντα τεχνογνωσία, συγκεντρώνεται, σε ολοένα και μεγαλύτερο βαθμό, στα χέρια των υπεύθυνων σχεδιασμού τους. Είναι πολύ δύσκολο για τους ρυθμιστικούς φορείς -και βεβαίως για το ευρύ κοινό- να έχουν μια ρεαλιστική εικόνα των πραγματοποιήσιμων τεχνικών αλλαγών. Για τον λόγο αυτό, κάθε πολιτική προϊόντων χρειάζεται να εξασφαλίζει ότι οι παραγωγοί και οι σχεδιαστές καθίστανται περισσότερο υπεύθυνοι για την ανταπόκριση των προϊόντων σε συμπεφωνημένα κριτήρια σχετικά με την υγεία, την ασφάλεια και το περιβάλλον.

Έκτον, **μπορεί ο σχεδιασμός του προϊόντος να είναι τέλειος, πλην όμως η ακατάλληλη χρήση και τελική διάθεσή (απομάκρυνση) του να έχει σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις**. Μολονότι ο σχεδιασμός των προϊόντων μπορεί να είναι τέτοιος ώστε να έχει τις λιγότερες δυνατές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, ενδέχεται, ακόμη, να τα χρησιμοποιούν κατά τρόπο εχθρικό για το περιβάλλον. Λόγου χάριν, η χρήση -ενεργειακά οικονομικών- λαμπτήρων έχει ως αποτέλεσμα σημαντικά περιβαλλοντικά οφέλη, υπό τον όρο όμως ότι τους σβήνουν όταν δεν χρειάζεται να είναι αναμμένοι. Επίσης, εάν τα προϊόντα απομακρύνονται κατά τρόπο μη ενδεδειγμένο, λόγου χάριν απορρίπτοντάς τα κατά τρόπο ανεξέλεγκτο, δεν είναι

⁸

Μεταξύ του 1980 και του 1995, το μέσο μέγεθος νοικοκυριού στην ΕΕ μειώθηκε από 2,82 άτομα σε 2,49. Η τάση αυτή προβλέπεται να συνεχιστεί. EEA Fact Sheet 2001 – YIR01HH03

δυνατό να αποδοθεί η ευθύνη των επακόλουθων περιβαλλοντικών ζημιών στον σχεδιασμό.

Τέλος, **σήμερα τα προϊόντα επιτάσσουν τη συμμετοχή πλειάδας συντελεστών καθ'όλο τον κύκλο ζωής τους.** Η αυξανόμενη συνθετότητα των προϊόντων και των διαδικασιών παγκοσμιοποίησης έχουν ως αποτέλεσμα την εμπλοκή πλειάδας διαφορετικών συντελεστών καθ'όλη τη διάρκεια ζωής του προϊόντος. Η πολιτική προϊόντων πρέπει να επιτρέπει τη διαχείριση πολυάριθμων διαφορετικών συντελεστών. Πρέπει επίσης να συνεκτιμά το γεγονός ότι ένα προϊόν ενδέχεται να συναρμολογείται, να διατίθεται στο εμπόριο και να χρησιμοποιείται σε μέρη που απέχουν μεταξύ τους χιλιάδες χιλιόμετρα, στο πλαίσιο εξαιρετικά διαφορετικών τύπων εταιρικής νοοτροπίας. Ως εκ τούτου, είναι δύσκολο για κάποιον συντελεστή που εμπλέκεται με κάποιο στάδιο του κύκλου ζωής του προϊόντος να έχει σαφή ιδέα των προβλημάτων που μπορούν να προκύψουν σε άλλα στάδια. Ενδέχεται εξάλλου να είναι άγνωστες οι συνθήκες υπό τις οποίες παράγονται τα προϊόντα μας. Κατά συνέπεια, η πολιτική προϊόντων πρέπει να συμβάλλει στην βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών καθ'όλο το μήκος της προμηθευτικής αλυσίδας.

Όλοι αυτοί οι παράγοντες υπογραμμίζουν την ανάγκη θέσπισης μιας σχετικής με το προϊόν διάστασης στην περιβαλλοντική πολιτική. Πρέπει να εξετάζει τα προϊόντα κατά τρόπο σφαιρικό, να εμπλέκει όσο το δυνατόν περισσότερους συντελεστές και να τους αφήνει την ευθύνη των επιλογών τους. Αυτό αναμένεται να αποτελέσει ένα πολύτιμο συμπλήρωμα των υφιστάμενων μέτρων που αφορούν τα προϊόντα. Η προσέγγιση ΟΠΠ επιδιώκει την αντιμετώπιση του ζητήματος αυτού, προάγοντας, εκ παραλλήλου, τους ευρύτερους οικονομικούς και κοινωνικούς στόχους της ΕΕ, που καθορίστηκαν στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισσαβώνας και εξασφαλίζοντας την συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από συνθήκες. Η προσέγγιση ΟΠΠ αναλύεται στα επόμενα κεφάλαια.

3. Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΟΠΠ

Η προσέγγιση ΟΠΠ, η οποία αναπτύχθηκε σταδιακά την τελευταία δεκαετία, αναγνωρίζεται σήμερα γενικά ως ένας δυνάμει πολύ αποτελεσματικός τρόπος αντιμετώπισης της περιβαλλοντικής διάθεσης των προϊόντων. Η προσέγγιση αυτή στηρίζεται σε πέντε βασικές αρχές:

- **Συνεκτίμηση του κύκλου ζωής⁹** – εξετάζεται ο κύκλος ζωής ενός προϊόντος και σκοπεύεται ο περιορισμός των σωρευτικών περιβαλλοντικών συνεπειών -από τον σχεδιασμό μέχρι την τελική απομάκρυνσή του ή -διαφορετικά- "από την κούνια στον τάφο". Η αντίληψη αυτή αποβλέπει επίσης στο να μην αντιμετωπίζονται σε μεμονωμένη βάση κάποια στάδια του κύκλου ζωής, κατά τρόπον ώστε η περιβαλλοντική επιβάρυνση να μην μετακυλιέται, απλώς, σε άλλο στάδιο. Εξετάζοντας το σύνολο του κύκλου ζωής ενός προϊόντος κατά τρόπο ολοκληρωμένο, η ΟΠΠ προάγει, επίσης, μια συνεκτική πολιτική. Ενθαρρύνει τα μέτρα περιορισμού των περιβαλλοντικών επιπτώσεων στο σημείο εκείνο του κύκλου ζωής όπου αναμένεται να έχουν το μεγαλύτερο δυνατό αποτέλεσμα όσον

⁹ Σε αντιδιαστολή με την έννοια της Ανάλυσης του Κύκλου Ζωής (ΑΚΖ) (Life Cycle Assessment, LCA) που είναι διαφορετική και που συνεπάγεται την ποσοτικοποίηση και εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ενός προϊόντος κατά τη διάρκεια ζωής του, πλην όμως, για πρακτικούς λόγους, σε στενά όρια.

αφορά τον περιορισμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την πραγματοποίηση οικονομιών για τις επιχειρήσεις και για την κοινωνία.

- **Συνεργασία με την αγορά** – θέσπιση κινήτρων προκειμένου να προσανατολιστεί η αγορά προς μια μεγαλύτερη αειφορία, ενθαρρύνοντας την προσφορά και ζήτηση οικολογικότερων προϊόντων. Αυτό θα ευνοήσει τις εταιρείες που είναι καινοτόμες, μελλοντοστραφείς και στρατευμένες στην υπόθεση της αειφόρου ανάπτυξης.
- **Εμπλοκή των ενδιαφερομένων μερών** – στόχος, η ενθάρρυνση όλων όσων έρχονται σε επαφή με το προϊόν (δηλ. βιομηχανία, καταναλωτές και κυβέρνηση) να δράσουν στην οικεία σφαίρα επιρροής και να ενθαρρύνουν τη συνεργασία μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών. Η βιομηχανία καλείται να προαγάγει την ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών συνιστωσών στον σχεδιασμό των προϊόντων, ενώ όσον αφορά τους καταναλωτές, ο προβληματισμός τους μπορεί να επικεντρωθεί στην αγορά φιλικότερων προς το περιβάλλον προϊόντων¹⁰, καθώς και στην βελτίωση της χρήσης και της τελικής διάθεσης (απομάκρυνσης) των εν λόγω προϊόντων. Οι κυβερνήσεις μπορούν να καθορίζουν τους οικονομικούς όρους και το νομικό πλαίσιο που διέπουν ολόκληρες εθνικές οικονομίες, όπως επίσης και να επενεργούν άμεσα στις αγορές, λόγω χάριν προβαίνοντας σε προμήθειες οικολογικότερων προϊόντων.
- **Συνεχής βελτίωση** – είναι δυνατές συχνές βελτιώσεις για τον περιορισμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων προϊόντων στη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, είτε στον σχεδιασμό, στην παραγωγή ή στη χρήση τους, είτε στην τελική διάθεσή τους (απομάκρυνση), λαμβανομένων υπόψη των παραμέτρων που θέτει η αγορά. Η ΟΠΠ αποβλέπει περισσότερο στη συνεχή βελτίωσή τους παρά στον καθορισμό συγκεκριμένου ορίου που θα πρέπει να επιτευχθεί¹¹. Έτσι, οι εταιρείες μπορούν να επιλέξουν τους δικούς τους ρυθμούς και να επικεντρώσουν την προσοχή τους στις αποδοτικότερες, από πλευράς κόστους, βελτιώσεις.
- **Ποικιλία μέσων πολιτικής** – η προσέγγιση ΟΠΠ απαιτεί σειρά διαφορετικών μέσων, λόγω της μεγάλης ποικιλίας διαθέσιμων προϊόντων και ενδιαφερομένων μερών. Τα μέσα αυτά κυμαίνονται από τις εθελοντικές πρωτοβουλίες μέχρι τις υποχρεωτικές κανονιστικές διατάξεις και από την τοπική έως τη διεθνή κλίμακα. Στο πλαίσιο της ΟΠΠ, η σαφώς διαγραφόμενη τάση συνίσταται στην υιοθέτηση εθελοντικών προσεγγίσεων, μολοντί ενδέχεται να απαιτούνται και υποχρεωτικά μέτρα. Καθοριστικός παράγων είναι η αποτελεσματικότητα του μέσου όσον αφορά την επίτευξη του επιδιωκόμενου αποτελέσματος από πλευράς αειφόρου ανάπτυξης.

¹⁰ Εν προκειμένω, και σε ολόκληρο το παρόν κείμενο, ως οικολογικότερα προϊόντα νοούνται εκείνα τα οποία έχουν μικρότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις καθ'όλο τον κύκλο ζωής τους, σε σύγκριση με ανάλογα προϊόντα που εκπληρούν την ίδια λειτουργία.

¹¹ Αυτό δεν σημαίνει ότι ο καθορισμός ορίων από τη νομοθεσία δεν μπορεί να είναι χρήσιμος για την τόνωση της συνεχούς βελτίωσης. Απλώς είναι λιγότερο ευέλικτα και, σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί ακόμη και να είναι ευπρόσδεκτα.

4. Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΕ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΟΠΠ

Όπως αναφέρεται στο τμήμα 1, η ΟΠΠ της ΕΕ αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της στρατηγικής της ΕΕ για την αειφόρο ανάπτυξη. Πρωταρχικός στόχος της είναι ο περιορισμός των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τα προϊόντα, καθ'όλο τον κύκλο ζωής τους, με την υιοθέτηση, κατά το δυνατόν, μιας αγοροστρεφούς προσέγγισης, όπου είναι ενσωματωμένες οι συνιστώσες που αφορούν την ανταγωνιστικότητα. Πράγματι, η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων θα ενισχυθεί από την αυξημένη πολιτική συνοχή που θα προαγάγει η ΟΠΠ, τόσο στο πλαίσιο του κύκλου ζωής όσο και μεταξύ διαφορετικών μέσων πολιτικής. Η πείρα από ορισμένα μέσα περιβαλλοντικής διαχείρισης δείχνει ότι η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση στις εταιρείες μπορεί να συμβαδίσει με τον περιορισμό του κόστους. Επιπλέον, σε έναν ολοένα και ανταγωνιστικότερο κόσμο, οι περιβαλλοντικές επιδόσεις μπορούν, επίσης, να αποτελέσουν παράγοντα αύξησης της ανταγωνιστικότητας εταιρειών ή προϊόντων. Πράγματι, ορισμένες εταιρείες χρησιμοποιούν τις περιβαλλοντικές επιδόσεις τους ως παράγοντα προβολής τους. Η ΟΠΠ θα διευκολύνει τις εταιρείες αυτές, μεταξύ άλλων αυξάνοντας την ορατότητά τους.

Σήμερα, υπάρχουν μεθοδολογίες εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ενός προϊόντος καθ'όλον τον κύκλο ζωής του. Η πείρα από την αρχική εφαρμογή της ΟΠΠ στις περιβαλλοντικές πτυχές των προϊόντων θα αποτελέσουν μια ανεκτίμητη γνωστική βάση για τη διεύρυνση της αειφορίας.

Η ΟΠΠ θα αναπτυχθεί περαιτέρω συνεκτιμώντας κατά τρόπο συστηματικό τις άλλες πολιτικές. Υπάρχει ήδη ένα σημαντικό και ουσιαστικό νομοθετικό σώμα, όπως αυτό που ρυθμίζει τα χαρακτηριστικά των προϊόντων και της εμπορίας τους, λόγω χάριν στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς ή της πολιτικής ανταγωνισμού. Καταρχήν, η ΟΠΠ θα αποτελέσει συμπλήρωμα της τρέχουσας νομοθεσίας διευκολύνοντας, σε εθελοντική βάση, τις περαιτέρω βελτιώσεις στα προϊόντα εκείνα των οποίων τα χαρακτηριστικά δεν απαιτούν κατ'ανάγκη νομοθετικές ρυθμίσεις.

Κατά την υλοποίηση της παρούσας ανακοίνωσης, θα ληφθούν πλήρως υπόψη οι βάσει του διεθνούς δικαίου υποχρεώσεις της Κοινότητας, ιδίως όσον αφορά το εμπόριο, καθώς και οι αρχές που διέπουν άλλες πολιτικές ΕΚ. Επιπλέον, κάθε νέες νομικές προτάσεις της Επιτροπής θα υπόκεινται, επίσης, στους κανόνες της Επιτροπής σχετικά με την αξιολόγηση του αντίκτυπου¹². Αυτό θα εξασφαλίσει ότι αντιπροσωπεύουν μια ισορροπημένη προσέγγιση εις ό,τι αφορά τους τρεις πυλώνες της αειφόρου ανάπτυξης. Η ανάπτυξη της ΟΠΠ θα στηριχθεί επίσης στην πείρα από τα υφιστάμενα περιβαλλοντικά μέσα, όπως είναι τα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης και η περιβαλλοντική σήμανση.

Προκειμένου να επιτύχει τον στόχο της η ΟΠΠ θα εκπληρώνει τρεις βασικές λειτουργίες.

Πρώτον, θα **συμβάλει** στην αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων που θίγονται τόσο στη στρατηγική για αειφόρο ανάπτυξη όσο και στο Έκτο Πρόγραμμα-δράσης για το περιβάλλον. Ελλείψει σχετικής με το "προϊόν" διάστασης, περιορίζονται οι προοπτικές επιτυχίας. Επίσης, η ΟΠΠ θα αποτελέσει βασική

¹² Όπως ορίζεται στο COM(2002) 276 τελικό της 5.6.2002, Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την αξιολόγηση του αντίκτυπου.

συνιστώσα των μέτρων εφαρμογής των μελλοντικών θεματικών στρατηγικών σχετικά με την αειφόρο χρήση και διαχείριση των πόρων και σχετικά με την πρόληψη της παραγωγής και με την ανακύκλωση αποβλήτων. Επίσης συνδέεται στενά με το μελλοντικό πρόγραμμα δράσης για τις περιβαλλοντικές τεχνολογίες. Σε διεθνή κλίμακα, η ΟΠΠ θα συμβάλει, επίσης, σημαντικά, στο δεκαετές πλαίσιο προγραμμάτων για την αειφόρο παραγωγή και κατανάλωση που συμφωνήθηκε στην Παγκόσμια Διάσκεψη για την Αειφόρο Ανάπτυξη του Γιοχάνεσμπουργκ, τον Σεπτέμβριο του 2002¹³.

Δεύτερον, η ΟΠΠ θα αποτελέσει **συμπλήρωμα** των υφιστάμενων πολιτικών που αφορούν τα προϊόντα, προσφέροντας ένα ευρύτερο, στηριγμένο στην έννοια του κύκλου ζωής, πλαίσιο, στο οποίο θα είναι δυνατό να εξεταστούν οι σχέσεις με οιοδήποτε άλλο ενδεχόμενο περιβαλλοντικό πρόβλημα. Στη προσέγγιση αυτή λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι η αρχή γίνεται από το μηδέν, δεδομένου ότι ορισμένοι τομείς δράσης που συνδέονται με τα προϊόντα, ενσωματώνουν, ήδη σε κάποιο βαθμό, έναν προβληματισμό στηριγμένο στον κύκλο ζωής, όπως, π.χ., στην περίπτωση της αντίληψης τύπου "από το αγρόκτημα στο πιρούνι", στον τομέα της γεωργίας και της ασφάλειας των τροφίμων.

Τρίτο και σημαντικότερο, η ΟΠΠ θα ενισχύσει τον **συντονισμό και τη συνοχή** μεταξύ των περιβαλλοντικών μέσων και της πολιτικής προϊόντων, υφιστάμενων ή μελλοντικών. Ο συντονισμός αυτός θα διευκολύνει την πλήρη αξιοποίηση των ενδεχόμενων συνεργειών μεταξύ των διαφόρων μέσων και θα ενθαρρύνει την ολοκληρωμένη ανάπτυξή τους. Εξάλλου, με την ενσωμάτωση της συνεκτίμησης του κύκλου ζωής, η ΟΠΠ θα ενισχύσει την αποδοτικότητα των μέτρων περιβαλλοντικής πολιτικής που συνδέονται με τα προϊόντα, προωθώντας τους αναγκαίους συμβιβασμούς και, αφ'ής στιγμής ληφθούν οι πολιτικές αποφάσεις, συντονίζοντας την υλοποίησή τους. Ο ενισχυμένος αυτός συντονισμός θα ωφελήσει τόσο την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, όσο και το περιβάλλον.

Η επίτευξη του στόχου αυτού θα απαιτήσει χρόνο. Προς την κατεύθυνση αυτή, η Επιτροπή θα επικεντρώσει την προσοχή της σε δύο στενά συνδεδεμένες δράσεις:

- διαμόρφωση των γενικών όρων που θα επιτρέψουν τη συνεχή βελτίωση των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών όλων των προϊόντων κατά τις φάσεις παραγωγής, χρήσης και τελικής διάθεσης (απομάκρυνσης) στον κύκλο ζωής τους,
- εστίαση στα προϊόντα που έχουν τα μεγαλύτερα περιθώρια περιβαλλοντικών βελτιώσεων.

Η παρούσα ανακοίνωση σκιαγραφεί τα μέτρα που η Επιτροπή θα λάβει προκειμένου να υλοποιήσει τις δράσεις αυτές. Ωστόσο, για την επιτυχία της ΟΠΠ είναι αναγκαία η ενεργός συνεργασία όλων των άλλων ενδιαφερομένων μερών, μέσω της επιδίωξης για βελτίωση των περιβαλλοντικών τους επιδόσεων. Για τον λόγο αυτό, τα ενδιαφερόμενα μέρη θα εξακολουθήσουν να συμμετέχουν στη χάραξη της πολιτικής.

¹³

Παράγραφος 14 του σχεδίου εφαρμογής των αποτελεσμάτων της Παγκόσμιας Διάσκεψης Κορυφής του Γιοχάνεσμπουργκ για την Αειφόρο Ανάπτυξη και παράγραφος 8 των συμπερασμάτων του Συμβουλίου Γενικές Υποθέσεις και Εξωτερικές Σχέσεις της 30.10.2002

Το παράρτημα II περιλαμβάνει ενδεικτικό κατάλογο αυτών που η Επιτροπή θεωρεί ως ρόλους και ευθύνες των κρατών μελών¹⁴ και των άλλων ενδιαφερομένων μερών.

Προκειμένου να δρομολογηθεί η ΟΠΠ, η Επιτροπή θα επικεντρωθεί κατ'αρχάς στα προϊόντα¹⁵ και όχι στις υπηρεσίες. Αυτό δεν σημαίνει ότι οι υπηρεσίες αποκλείονται του πεδίου εφαρμογής της ΟΠΠ. Απλώς, πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η συνεκτίμηση του κύκλου ζωής είναι σε πιο προχωρημένο στάδιο εις ό,τι αφορά τα προϊόντα παρά εις ό,τι αφορά τις υπηρεσίες και ότι υπάρχει πιο ανεπτυγμένη σχετική κοινοτική νομοθεσία. Ως εκ τούτου, θα είναι ευκολότερο για την Επιτροπή να υλοποιήσει την ΟΠΠ στον τομέα αυτόν.

5. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΟΡΩΝ ΠΟΥ ΕΠΙΤΡΕΠΟΥΝ ΣΥΝΕΧΕΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ

Υπάρχουν ήδη διαφορετικά μέσα πολιτικής τα οποία είτε ήδη χρησιμοποιούνται -της βιομηχανίας μη εξαιρουμένης- προκειμένου να καταστήσουν φιλικότερα προς το περιβάλλον τα προϊόντα, είτε θα μπορούσαν να αναπροσανατολιστούν προς την κατεύθυνση αυτή. Είναι προφανές ότι δεν είναι όλα κατάλληλα για όλα τα προϊόντα. Τα μέσα αυτά θα εξεταστούν στο επόμενο κεφάλαιο.

5.1. Μέσα για τη δημιουργία του κατάλληλου οικονομικού και νομικού πλαισίου

Η συνεχής περιβαλλοντική βελτίωση απαιτεί κίνητρα για τους παραγωγούς ώστε να καταστήσουν οικολογικότερες τις νέες γενιές προϊόντων -σε σύγκριση με τις προγενέστερες- με βάση την συνεκτίμηση του κύκλου ζωής και λαμβανομένων υπόψη των παραμέτρων που επιβάλλει η αγορά. Απαιτεί επίσης κίνητρα για τους καταναλωτές, ώστε να αγοράζουν τα εν λόγω προϊόντα. Προκειμένου να είναι αποτελεσματική η ΟΠΠ, πρέπει το οικονομικό και νομικό πλαίσιο να είναι κατάλληλο για την ανάπτυξη οικολογικότερων προϊόντων και για την αγορά τους, ει δυνατόν με την ελάχιστη δυνατή κρατική παρέμβαση. Ο εν προκειμένω ρόλος της Επιτροπής συνίσταται στο να μεριμνά ώστε τα μέσα για τα οποία αυτή είναι αρμόδια, να ωθούν τα πράγματα προς την εν λόγω κατεύθυνση. Τα προς τούτο κατάλληλα μέσα πολιτικής περιγράφονται στο πλαίσιο 1.

Πλαίσιο 1

α) Φόροι και επιχορηγήσεις

Μακροπρόθεσμος στόχος της Επιτροπής είναι η διαμόρφωση κατάλληλων τιμών¹⁶, μέσω της εσωτερίκευσης του περιβαλλοντικού κόστους στην τιμή ενός προϊόντος, κατά τρόπο ώστε να αντανακλώνται επακριβώς στη τιμή οι περιβαλλοντικές συνέπειες. Το μήνυμα που περνά από τη διαμόρφωση των τιμών συνιστά κίνητρο για την συνεχή περιβαλλοντική βελτίωση των προϊόντων καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους. Διευκολύνει και ενισχύει μέτρα όπως οι οικολογικότερες δημόσιες

¹⁴ Η αναφορά, στο παρόν έγγραφο, των κρατών μελών παραπέμπει τόσο στις προσχωρούσες όσο και στις υπονήφιες χώρες.

¹⁵ Η ανακοίνωση αυτή δεν επιδιώκει την αλλαγή υφιστάμενων νομικών ορισμών του προϊόντος, του παραγωγού, του τύπου προϊόντος κ.λπ.

¹⁶ Αυτό σημαίνει την καταβολή προσπαθειών ώστε να εξασφαλιστεί ότι η τιμή που καταβάλλει ο καταναλωτής για ένα προϊόν περιλαμβάνει το κόστος όλων των περιβαλλοντικών συνεπειών που συνεπάγεται.

προμήθειες και οι οικολογικότερες υποχρεώσεις σχεδιασμού προϊόντων, μέσω της βελτίωσης της οικονομικής ανταπόδοσης για οικολογικότερο σχεδιασμό και παραγωγή. Επίσης εξασφαλίζει σημαντική ενημέρωση των καταναλωτών και τους ενθαρρύνει να αγοράζουν προϊόντα με μικρότερες περιβαλλοντικές συνέπειες. Η Επιτροπή έχει ήδη υποβάλει σειρά προτάσεων για σχετικούς με την ενέργεια φόρους σε ευρωπαϊκό επίπεδο¹⁷. Η πρόταση του 1997 για την αναδιάρθρωση του κοινοτικού πλαισίου φορολόγησης των ενεργειακών προϊόντων έχει τώρα συγκεντρώσει την ομόφωνη πολιτική στήριξη του Συμβουλίου. Η πρόταση θα επεκτείνει τους ελάχιστους φορολογικούς συντελεστές της ΕΕ σε όλα τα ενεργειακά προϊόντα και, ως εκ τούτου, θα προσφέρει στα κράτη μέλη ένα συνεκτικότερο πλαίσιο χρησιμοποίησης της ενεργειακής φορολόγησης ως μέσου για την επίτευξη των περιβαλλοντικών και άλλων στόχων της. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη στην κατεύθυνση της επιβολής άλλων -σχετικών με το περιβάλλον- φόρων και κινήτρων, σε εθνικό ή κοινοτικό επίπεδο¹⁸.

Ωστόσο, υπό το πρίσμα των σχολίων των ενδιαφερομένων μερών, ιδιαίτερα δε των σχολίων των κρατών μελών, η Επιτροπή δεν θα αναλάβει προς το παρόν πρωτοβουλίες για την επιβολή μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ σε προϊόντα που φέρουν το οικολογικό σήμα ΕΕ¹⁹. Για άλλους τύπους φορολογίας, τα κράτη μέλη, κατά περίπτωση, πρέπει να προάγουν και να ενθαρρύνουν τη χρήση των προαναφερθέντων φορολογικών μέτρων ώστε να ευνοούν τα οικολογικότερα προϊόντα.

Επιπλέον, υπό το Έκτο Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Δράσης, η Επιτροπή θα καταρτίσει κατάλογο κριτηρίων που θα καθιστά δυνατή την καταγραφή των επιχορηγήσεων που έχουν αρνητικές περιβαλλοντικές συνέπειες²⁰. Αυτό θα αποτελέσει μια αξιόπιστη βάση για την κατάργησή τους. Η Επιτροπή έχει επίσης καταρτίσει κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις περιβαλλοντικού χαρακτήρα, όπως, λ.χ., η στήριξη τεχνολογικών αλλαγών προς όφελος φιλικότερων

- ¹⁷ Η πρόταση της Επιτροπής του 2002 για την τροποποίηση των οδηγιών 92/81/ΕΟΚ και 92/82/ΕΟΚ σχετικά με την θέσπιση ειδικών φορολογικών ρυθμίσεων για το ντίζελ που χρησιμοποιείται για εμπορικούς σκοπούς και για την ευθυγράμμιση των ειδικών φόρων κατανάλωσης εις ό,τι αφορά το πετρέλαιο και το ντίζελ, αποτελεί ακόμη το αντικείμενο διαπραγματεύσεων στο Συμβούλιο.
- ¹⁸ Όπως απαιτείται από το άρθρο 3 παράγραφος 4 εδάφιο τρίτο της απόφασης 1600/2002/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2002 για τη θέσπιση του Έκτου κοινοτικού προγράμματος δράσης για το περιβάλλον, ΕΕ L 242, 10.9.2002, σ. 1-15. Βεβαίως, αυτό πρέπει να γίνει σε συμφωνία με τη σχετική νομοθεσία όσον αφορά την εσωτερική αγορά.
- ¹⁹ Στην ανάλυση αυτή θα λαμβάνονται επίσης υπόψη τα αποτελέσματα του εγχειρήματος της εφαρμογής μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ στις υπηρεσίες υψηλής εντάσεως εργασίας.
- ²⁰ Σχετική εργασία ανελήφθη στο πλαίσιο του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας του ΟΟΣΑ
- ²¹ Κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για περιβαλλοντική προστασία, ΕΕ C 37, 3.2.2001, σ. 3-15
- ²² Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών για τις περιβαλλοντικές συμφωνίες σε κοινοτικό επίπεδο στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για την απλούστευση και βελτίωση του ρυθμιστικού περιβάλλοντος, COM(2002) 412 τελικό, 17.7.2002
- ²³ Η Ευρωπαϊκή Περιβαλλοντική Οργάνωση των Πολιτών για την Τυποποίηση (European Environmental Citizens Organisation for Standardisation)
- ²⁴ Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (2001) Ερμηνευτική ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά το εφαρμοστέο κοινοτικό δίκαιο στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και τις δυνατότητες ενσωμάτωσης των περιβαλλοντικών παραγόντων στις δημόσιες συμβάσεις, COM(2001) 274 τελικό, 4.7.2001. Σχετικά στοιχεία στον ιστότοπο <http://simap.eu.int/EN/pub/src/welcome.htm>
- ²⁵ Βλ. τον ιστότοπο της παραπομπής 30.
- ²⁶ Οδηγία 2002/95/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τον περιορισμό της χρήσης ορισμένων επικίνδυνων ουσιών σε είδη ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, ΕΕ L 37, 13.2.2003, σ. 19-23
- ²⁷ Λευκή Βίβλος-Στρατηγική για μια μελλοντική πολιτική για τα χημικά προϊόντα, COM(2001) 88 τελικό

προς το περιβάλλον προϊόντων και υπηρεσιών²¹.

β) Εθελοντικές συμφωνίες και τυποποίηση

Για να καταστούν τα προϊόντα όντως φιλικότερα προς το περιβάλλον, πρέπει να εξεταστούν, πέραν της νομοθεσίας, και μη νομοθετικές λύσεις, όπως είναι οι περιβαλλοντικές συμφωνίες και η τυποποίηση. Μετά από τη δημοσίευση σχετικής ανακοίνωσης της Επιτροπής²², εξετάζεται το πλαίσιο των περιβαλλοντικών συμφωνιών σε κοινοτική κλίμακα.

Όσον αφορά την τυποποίηση, η Επιτροπή θα συνεχίσει να χρησιμοποιεί, όποτε αυτό είναι εφικτό, την Διεθνή Τυποποίηση. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η Επιτροπή θα αντιμετωπίσει ορισμένα βασικά ζητήματα σχετικά με την ευρωπαϊκή τυποποίηση και περιβαλλοντική προστασία, σε σχετική ανακοίνωση. Εξάλλου, η Επιτροπή ανέθεσε σύμβαση παροχής υπηρεσιών στον ECOS²³, έναν όμιλο ευρωπαϊκών μη κυβερνητικών περιβαλλοντικών οργανώσεων, προκειμένου να συμβάλει στην ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών συνιστωσών στη διαδικασία της ευρωπαϊκής τυποποίησης.

γ) Νομοθεσία σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες

Οι δημόσιες προμήθειες αντιπροσωπεύουν το 16% περίπου του Ακαθάριστου Εσωτερικού Κοινοτικού Προϊόντος. Πρόκειται για μεγάλο μερίδιο της αγοράς, που οι δημόσιες αρχές μπορούν να χρησιμοποιήσουν προκειμένου να τονώσουν το "πρασίνισμα" των προϊόντων. Υπάρχουν λεπτομερείς κοινοτικοί κανόνες σχετικά με τις ακολουθητέες διαδικασίες σε θέματα δημόσιων προμηθειών στην εσωτερική αγορά. Η ανακοίνωση²⁴ εξηγεί τη νομική κατάσταση²⁵ και δείχνει ότι υπάρχουν μεγάλες δυνατότητες συνεκτίμησης των περιβαλλοντικών συνιστωσών στις προκηρύξεις συμβάσεων που καλύπτονται από τους εν λόγω κανόνες, κατάσταση η οποία δεν θα αλλάξει από την τρέχουσα αναθεώρηση των οδηγιών των σχετικών με τις δημόσιες προμήθειες. Πραγματικός στόχος των οικολογικότερων δημόσιων προμηθειών είναι η αξιοποίηση των υφιστάμενων δυνατοτήτων από τους δημόσιους προμηθευτές.

δ) Άλλα νομοθετικά μέτρα

Ενδέχεται να είναι αναγκαία η θέσπιση, υπό μορφήν κοινοτικής νομοθεσίας, μέτρων σχετικών με τα προϊόντα προκειμένου να επιλυθούν περιβαλλοντικά προβλήματα, ιδίως εάν δεν αντιμετωπίζονται οι αδυναμίες της αγοράς ή εάν η ενιαία αγορά κινδυνεύει να διαταραχθεί, ελλείψει κοινοτικής δράσης. Σχετικό παράδειγμα, η οδηγία η σχετική με τον περιορισμό της χρήσης ορισμένων επικίνδυνων ουσιών σε είδη ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού²⁶, και θα ισχύει το ίδιο για τη συνέχεια της Λευκής Βίβλου της Επιτροπής για τα χημικά προϊόντα²⁷. Αυτό ισχύει επίσης για την επικείμενη πρόταση οδηγίας της Επιτροπής σχετικά με τη δημιουργία πλαισίου για τον οικολογικό σχεδιασμό των προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια (EuP), η οποία επιπλέον, θα ενσωματώνει τις αρχές ΟΠΠ, όπως η είναι συνεκτίμηση του κύκλου ζωής, η εμπλοκή των ενδιαφερομένων μερών και η συνεχής βελτίωση σ'ένα νομοθετικό πλαίσιο. Όταν εξετάζονται μέτρα επέκτασης της ευθύνης του παραγωγού ή συστήματα επιστροφής, είναι επίσης αναγκαίο να εξετάζεται κατά πόσον αποτελούν το αποδοτικότερο μέτρο περιορισμού των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε όλο τον κύκλο ζωής του προϊόντος. Τέτοιες πρωτοβουλίες είναι εξαιρετικά χρήσιμες σε κοινοτική κλίμακα όταν τα κράτη μέλη έχουν ήδη επεξεργαστεί τις οικείες πρωτοβουλίες στον τομέα αυτό, ή τις επεξεργάζονται. Η Επιτροπή θα αναπτύξει περισσότερο τις πτυχές αυτές στην θεματική στρατηγική της σχετικά με την ανακύκλωση και την πρόληψη της παραγωγής αποβλήτων.

5.2. Προαγωγή της εφαρμογής της συνεκτίμησης του κύκλου ζωής

Προκειμένου να είναι αποτελεσματική η ΟΠΠ, είναι αναγκαίο να καταστεί, η συνεκτίμηση του κύκλου ζωής δεύτερη φύση για όσους έρχονται σε επαφή με τα προϊόντα. Τα μέτρα κατάρτισης και ευαισθητοποίησης αποδίδουν τα μέγιστα όταν λαμβάνονται στο πλησιέστερο προς τον πολίτη επίπεδο, δηλ. σε εθνική και περιφερειακή κλίμακα. Σε κοινοτικό επίπεδο, απαιτούνται τρεις ξεχωριστές δέσμες δράσεων (βλ. πλαίσιο 2).

Πλαίσιο 2

α) Η ενημέρωση σχετικά με τον κύκλο ζωής και η διάθεση ερμηνευτικών μέσων

Πρέπει να διενεργείται συστηματική συλλογή των δεδομένων των σχετικών με τον κύκλο ζωής που θα χρησιμεύσουν ως βάση για τις εκτιμήσεις -είτε για λόγους σχεδιασμού είτε για λόγους απόδοσης σήματος. Πολλά κράτη μέλη και κλάδοι έχουν συστήσει βάσεις δεδομένων προκειμένου να διευκολύνουν το έργο αυτό. Η Επιτροπή θα παράσχει μια πλατφόρμα για να διευκολυνθεί η επικοινωνία και οι συναλλαγές. Σε αυτή θα περιλαμβάνονται τακτικές συνεδριάσεις στηριζόμενες από την Επιτροπή καθώς και ευρετήριο βάσεων δεδομένων σχετικών με την ανάλυση του κύκλου ζωής (AKZ/LCA), οι οποίες θα επικαιροποιούνται ανά τακτά χρονικά διαστήματα.

Είναι επίσης αναγκαίο να καταστούν περισσότερο προσβάσιμα τα σχετικά με τον κύκλο ζωής δεδομένα. Προς τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα αναλάβει συντονιστική πρωτοβουλία τόσο για τις τρέχουσες προσπάθειες συλλογής δεδομένων στην ΕΕ, όσο και για τις υφιστάμενες πρωτοβουλίες εναρμόνισης. Η πρωτοβουλία αυτή θα χρησιμεύσει ως σύνδεσμος σε ευρωπαϊκή κλίμακα, με την πρωτοβουλία "Κύκλος ζωής" του προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών για το περιβάλλον. Η Επιτροπή θα αρχίσει με την εκπόνηση μελέτης για την εξέταση της υφιστάμενης κατάστασης και των ενδεχόμενων μελλοντικών κατευθύνσεων.

Η ανάλυση του κύκλου ζωής (AKZ) προσφέρει το καλύτερο πλαίσιο εκτίμησης των ενδεχόμενων περιβαλλοντικών επιπτώσεων των νυν διαθέσιμων προϊόντων. Πρόκειται επομένως για ένα χρήσιμο για την ΟΠΠ εργαλείο. Ωστόσο, οι ορθές πρακτικές σε θέματα χρήσης και ερμηνείας της AKZ αποτελούν πάντοτε το αντικείμενο συζητήσεων. Η Επιτροπή θα προσπαθήσει, μέσω σειράς μελετών και workshops (συναντήσεων πρακτικής εργασίας), να εμβαθύνει τη συζήτηση αυτή προκειμένου να καταρτιστεί, εντός διετίας, εγχειρίδιο για τις βέλτιστες πρακτικές, στηριζόμενο στην ευρύτερη δυνατή συναίνεση των ενδιαφερομένων μερών.

Επίσης, η Επιτροπή εξακολουθεί να στηρίζει την έρευνα και ανάπτυξη για την προώθηση του τμήματος αυτού της προσέγγισης ΟΠΠ. Το Πέμπτο²⁸ και Έκτο²⁹ πρόγραμμα-πλαίσιο της Κοινότητας για την έρευνα θα συμβάλλουν εν προκειμένω εμπλουτίζοντας τις γνώσεις σχετικά με τις περιβαλλοντικές διεργασίες, προμηθεύοντας δεδομένα βάσης και συστήματα μέτρησης και αναπτύσσοντας εφικτές λύσεις για

²⁸ Απόφαση αριθ. 182/1999/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 1998 για το πέμπτο πρόγραμμα-πλαίσιο δράσεων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (1998 έως 2002), ΕΕ L 26, 1.2.1999, σ. 1-31

²⁹ Απόφαση 1513/2002/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2002 για το έκτο πρόγραμμα-πλαίσιο δράσεων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, με στόχο την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Χώρου της Έρευνας και την καινοτομία (2002-2006), ΕΕ L 232, σ. 1-33

οικολογικότερα προϊόντα. Τα έργα ΟΠΠ αποτελούν, ήδη, σημαντικό μέρος του πεδίου εφαρμογής του προγράμματος LIFE³⁰ της Επιτροπής.

β) Συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης

Τα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης (ΣΠΔ/EMS) εξασφαλίζουν ένα καλό πλαίσιο ενσωμάτωσης της συνεκτίμησης του κύκλου ζωής στις δραστηριότητες μιας οργάνωσης, καθώς και συνεχούς βελτίωσης. Η αναθεώρηση του EMAS το 2001 σηματοδότησε την στροφή από τις διαδικασίες στα προϊόντα. Τώρα τα προϊόντα εμπίπτουν σαφώς στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού EMAS κατά τον ίδιο τρόπο με τις δραστηριότητες και υπηρεσίες, δηλ. οι σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις τους πρέπει να συνεκτιμώνται στο σύστημα περιβαλλοντικής επανεξέτασης, διαχείρισης και ελέγχου. Επίσης, οι επιπτώσεις τους πρέπει να ελέγχονται από ελεγκτή EMAS, οι σχετικές με αυτά πληροφορίες να εντάσσονται στην περιβαλλοντική δήλωση και οι περιβαλλοντικές επιδόσεις τους να βελτιώνονται συνεχώς. Δεδομένου ότι στο παρελθόν το EMAS εστιάστηκε στις βιομηχανικές δραστηριότητες, η Επιτροπή θα χαράξει, το αργότερο το 2004, κατευθυντήριες γραμμές για την αντιμετώπιση των σχετικών με τα προϊόντα προβλημάτων στο πλαίσιο του EMAS. Τα EMS/ΣΠΔ αφορούν όλους τους τύπους οργανισμών -δημοσίων ή ιδιωτικών- και μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διαμόρφωση πλαισίου για όλους τους τύπους μέσων, από το "πρασίνισμα" των προμηθειών των οργανισμών μέχρι τον έλεγχο της ορθότητας οικολογικών πληροφοριών. Ένας έλεγχος ορθότητας EMS/ΣΠΔ δεν εξασφαλίζει, αυτομάτως, ειδικές περιβαλλοντικές επιδόσεις προϊόντων· στην περίπτωση όμως του EMAS, προσφέρει ένα πλαίσιο ελέγχου των σχετικών με τις επιδόσεις δεδομένων εκ μέρους ενός ελεγκτή EMAS.

Επίσης, η Επιτροπή θα επιβλέπει και θα αξιολογήσει την ενσωμάτωση της διάστασης "προϊόν" στο Σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS) προκειμένου τα σχετικά συμπεράσματα να χρησιμοποιηθούν στην προσεχή αναθεώρηση του κανονισμού, η οποία προβλέπεται για το 2006. Η Επιτροπή θα αποφασίσει, εντός του 2004, για την επίτευξη της εγγραφής EMAS II· έχει ήδη εγκαινιαστεί σχετικό εγχείρημα, με την συμμετοχή τριών Γενικών Διευθύνσεων.

γ) Υποχρεώσεις όσον αφορά τον σχεδιασμό των προϊόντων

Τα δύο ανωτέρω στοιχεία προβλέπεται να ενισχύσουν τις προσπάθειες των ευρισκόμενων στην πρωτοπορία για την ανάπτυξη οικολογικότερων προϊόντων. Επιπλέον, η Επιτροπή θα καταθέσει, το 2005, έγγραφο προς συζήτηση, στο οποίο θα εξετάζονται τρόποι παραγωγής της εφαρμογής της προσέγγισης ΟΠΠ στις εταιρείες, συμπεριλαμβανομένων, ενδεχομένως, γενικών υποχρεώσεων για συγκεκριμένα προϊόντα. Το έγγραφο αυτό θα είναι απότοκος συζητήσεων για την εφαρμογή της Ενιαίας Προσέγγισης στον τομέα του περιβάλλοντος, μετά τη δημοσίευση της Πράσινης Βίβλου ΟΠΠ³¹. Θα ληφθούν επίσης υπόψη οι αντιδράσεις στα δημοσιευμένα σχέδια οδηγίας για τον οικολογικό σχεδιασμό του εξοπλισμού τελικής χρήσης, καθώς και οδηγίας για τον περιβαλλοντικό σχεδιασμό του ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού σχεδιασμού (HHE). Θα ληφθεί επίσης υπόψη η πείρα από τις διαπραγματεύσεις σχετικά με την επικείμενη πρόταση οδηγίας για την θέσπιση πλαισίου σχετικού με τις απαντήσεις οικολογικού σχεδιασμού για τα Προϊόντα που Χρησιμοποιούν Ενέργεια (Energy Using Products - EuP). Μεταξύ των εξεταζόμενων ζητημάτων θα είναι, *inter*

³⁰ Κανονισμός (ΕΚ) 1655/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το χρηματοδοτικό μέσο για το περιβάλλον (LIFE), ΕΕ L 192, 27.7.2000, σ. 1-9

³¹ Βλ. www.europa.eu.int/comm/environment/ipp/standard.pdf και Godenman, G., Hart, J. W., Sanz Levia, L. (2002) The New Approach in Setting Product Standards for Safety, Environmental Protection and Human Health: Directions for the Future, Environmental News No. 66, Danish Environmental Protection Agency (Δανικός Οργανισμός Περιβαλλοντικής Προστασίας).

alia, η κατάλληλη νομική βάση· σκοπιμότητες σχετικές με την εσωτερική αγορά· υποχρεώσεις που απορρέουν από διεθνείς συνθήκες· το εύρος τέτοιων δράσεων· κατάλληλα προϊόντα ή ομάδες προϊόντων· το απαιτούμενο επίπεδο λεπτομέρειας των απαιτήσεων σχεδιασμού· ο ρόλος των ελάχιστων προτύπων προϊόντος· τα κατάλληλα μέσα εφαρμογής και υποβολής αναφορών· το κόστος και τα οφέλη μιας τέτοιας προσέγγισης· ο ενδεχόμενος περιβαλλοντικός αντίκτυπος· οι τρόποι ολοκλήρωσης με μέτρα και πολιτικές που επηρεάζουν την περιβαλλοντική διάσταση των προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων των μέσων ΟΠΠ.

Στην περίπτωση των προϊόντων που χρησιμοποιούν ενέργεια, έχει ήδη αποκτηθεί ικανοποιητική πείρα και είναι σαφείς οι αυξανόμενες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, τις οποίες καλείται η Επιτροπή να εξετάσει, όπως εξάλλου και το πλαίσιο τύπου "Προϊόντα που χρησιμοποιούν ενέργεια" για τα εν λόγω προϊόντα. Το πλαίσιο αυτό, το οποίο θα επιτρέψει τη λήψη νομοθετικών μέτρων προσαρμοσμένων προς τα προϊόντα, θα παράσχει, επίσης, όπου αυτό δικαιολογείται, περιθώρια αυτορρύθμισης εκ μέρους της βιομηχανίας όταν αυτό συνεπάγεται τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ταχύτερα ή/και με μεγαλύτερη οικονομικά αποδοτικότητα απ'ό,τι η νομοθεσία.

Επιπλέον, η Επιτροπή θα εξετάσει τρόπους εξασφάλισης της ενημέρωσης του κοινού για τις περιβαλλοντικές επιδόσεις και τον σχεδιασμό των προϊόντων. Οι πληροφορίες αυτές θα μπορούσαν να ενισχύσουν σημαντικά τα δημόσια έγγραφα των εταιρειών, όπως είναι οι περιβαλλοντικές δηλώσεις.

5.3. Η προσφορά στους καταναλωτές των πληροφοριών που τους επιτρέπουν την λήψη αποφάσεων

Οι καταναλωτές, είτε πρόκειται για ιδιωτικούς ή δημόσιους φορείς ή για απλούς ιδιώτες, είναι αυτοί που αποφασίζουν να αγοράσουν, ή όχι, οικολογικότερα προϊόντα και, αφ'ης στιγμής τα αγοράσουν, πώς θα τα χρησιμοποιήσουν. Ο εν προκειμένω ρόλος της Κοινότητας είναι η προσφορά και προαγωγή μέσων και πλαισίων σε επίπεδο ΕΕ, ούτως ώστε οι καταναλωτές να είναι ενήμεροι για τα προϊόντα.. Εναπόκειται στα κράτη μέλη να αποφασίζουν ως προς τα απαιτούμενα για την επίτευξη των επιπέδων ευαισθητοποίησης του καταναλωτή που είναι αναγκαία προκειμένου να διαδραματίσουν εξ ολοκλήρου τον ρόλο που τους αναλογεί στην παραγωγή οικολογικότερων προϊόντων. Στο Πλαίσιο 3 εξετάζεται σειρά κατάλληλων μέσων πολιτικής. Ωστόσο, πρέπει να μεσολαβούν στην αγορά προϊόντων και άλλοι παράγοντες, όπως οι σχετικές με την ασφάλεια και την υγεία πτυχές, το κόστος και η αποδοτικότητα.

Πλαίσιο 3

α) Οικολογικότερες δημόσιες προμήθειες

Πρέπει να ληφθούν ενεργητικά μέτρα για την ενθάρρυνση των δημοσίων αρχών προς την κατεύθυνση της αξιοποίησης των δυνατοτήτων της τρέχουσας νομοθεσίας περί δημοσίων προμηθειών. Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή θα δρομολογήσει δέσμη μέτρων.

Θα επιδιώξει τον καθορισμό του "πρασινίσματος" των δημοσίων προμηθειών επειδή, επί του παρόντος, περιορισμένες μόνο πληροφορίες υπάρχουν για την έκταση των πραγματοποιούμενων οικολογικών δημοσίων προμηθειών στα κράτη μέλη. Μέχρι τα τέλη του 2003, η Επιτροπή θα έχει προβεί σε ανασκόπηση της έκτασης στην οποία διενεργούνται οι οικολογικότερες δημόσιες προμήθειες εκ μέρους των δημοσίων

αρχών. Επίσης, θα συγχρηματοδοτήσει ερευνητικό έργο για την εκτίμηση των ενδεχόμενων συνεπειών που θα έχουν οι οικολογικότερες δημόσιες προμήθειες στο περιβάλλον και στις αγορές.

Στο πλαίσιο αυτό, καλεί τα κράτη μέλη να καταρτίσουν **σχέδια δράσης για οικολογικότερες δημόσιες προμήθειες**, στα οποία να έχει πρόσβαση το κοινό. Στα σχέδια αυτά πρέπει να περιλαμβάνεται εκτίμηση για την υφιστάμενη κατάσταση, και φιλόδοξοι στόχοι για την κατάσταση σε χρονικό ορίζοντα τριών ετών. Τα σχέδια δράσης πρέπει επίσης να ορίζουν σαφώς τα μέτρα για την επίτευξη του ως άνω αποτελέσματος. Τα πρώτα σχέδια θα πρέπει να έχουν καταρτιστεί μέχρι τα τέλη του 2006 και στη συνέχεια να αναθεωρούνται ανά τριετία. Τα σχέδια δράσης δεν θα είναι νομικώς δεσμευτικά, πλην όμως θα προσδώσουν πολιτική δυναμική στη διαδικασία της εφαρμογής και ευαισθητοποίησης εις ό,τι αφορά τις οικολογικότερες δημόσιες προμήθειες. Θα επιτρέψουν στα κράτη μέλη να προβαίνουν στις επιλογές εκείνες που ταιριάζουν καλύτερα στο οικείο πολιτικό πλαίσιο και το επιτευχθέν από αυτά επίπεδο, ενώ, ταυτοχρόνως, θα καθιστούν δυνατή την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών για τη διευκόλυνση των οικολογικότερων δημόσιων προμηθειών. Επίσης, η Επιτροπή θα καταρτίσει πρόγραμμα δράσης μέχρι τα τέλη του 2006, στο οποίο θα κωδικοποιούνται οι στόχοι και οι δράσεις για τις οικείες προμήθειες. Η Επιτροπή καλεί τα υπόλοιπα κοινοτικά όργανα και γραφεία να πράξουν αναλόγως και είναι έτοιμη να μοιραστεί με αυτά την σχετική πείρα της.

Επιπλέον, καταρτίζει **ενημερωτικά μέτρα για τις δημόσιες αρχές** προκειμένου να τις συνδράμει στην επίτευξη οικολογικότερων, εκ μέρους των, πολιτικών αγοράς. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται:

- ένα **πρακτικό εγχειρίδιο για τις δημόσιες αρχές** στο οποίο θα εξηγούνται οι δυνατότητες οικολογικότερων προμηθειών σε σαφή, απλή και μη νομική γλώσσα. Το πρώτο σχέδιο προγραμματίζεται να ολοκληρωθεί τον Ιούνιο 2003. Στη συνέχεια θα αναθεωρηθεί, εφόσον κριθεί αναγκαίο, υπό το φως της πρακτικής πείρας από τη χρήση του,
- μια **βάση δεδομένων για τις ομάδες προϊόντων**. Σε έναν ιστότοπο του Διαδικτύου θα συγκεντρώνονται πληροφορίες για τα υφιστάμενα κριτήρια προϊόντων, όπως αυτά που χρησιμοποιούνται για την οικολογική σήμανση καθώς και στα συστήματα δήλωσης περιβαλλοντικών προϊόντων, προκειμένου να ενημερώνονται οι αγοράστριες εταιρείες και οι δημόσιοι αγοραστές για τα κριτήρια που είναι σημαντικά εις ό,τι αφορά ένα συγκεκριμένο προϊόν. Το πρώτο πρωτότυπο αναμένεται να είναι έτοιμο εντός του 2003,
- ένας **ιστότοπος του Διαδικτύου "οικολογικότερες δημόσιες προμήθειες"** όπου θα ενταχθούν το εγχειρίδιο, η βάση δεδομένων για τα προϊόντα και η σχετική νομοθεσία. Ο ιστότοπος αυτός θα είναι έτοιμος μέχρι τα τέλη του 2004.

β) Οικολογικότερες αγορές εκ μέρους εταιρειών

Ο ιδιωτικός τομέας έχει τη δυνατότητα να απαιτήσει από τους προμηθευτές του οικολογικότερα προϊόντα και οικολογικότερες διαδικασίες παραγωγής. Έχει σημαντικές δυνατότητες να ασκήσει θετική επίδραση στην αγορά οικολογικότερων προϊόντων, εφόσον το θελήσει, ζητώντας, λόγου χάριν, ένα αναγνωρισμένο σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης, όπως είναι το EMAS.

Τα ανωτέρω αναπτυσσόμενα μέσα για την επίτευξη οικολογικότερων δημόσιων προμηθειών αναμένεται επίσης να διευκολύνουν τις οικολογικότερες αγορές εκ μέρους των εταιρειών. Επιπλέον, θα χρησιμεύσουν και οι διάφοροι τύποι οικολογικής σήμανσης που καλύπτονται κατωτέρω. Επίσης, προωθώντας τη διαφάνεια των

εταιρικών αγοραστικών πρακτικών, μέσω της υποβολής αναφορών, η Επιτροπή έχει αρχίσει να καταβάλλει προσπάθειες για την τόνωση της ευρείας αγοράς εταιρικών προμηθειών³².

γ) Οικολογικά σήματα

Στον τομέα των οικολογικών σημάτων, η Επιτροπή χρησιμοποιεί ήδη αρκετά σημαντικά συστήματα οικολογικών σημάτων τα οποία παρέχουν στους καταναλωτές αξιόπιστες και σαφείς πληροφορίες που τους διευκολύνουν στην πραγματοποίηση επιλογών όσον αφορά τα προϊόντα. Αυτό εντάσσεται ομαλά στο πλαίσιο ΟΠΠ.

Η παρουσία του **οικολογικού σήματος ΕΕ**³³ σε προϊόν πληροφορεί τον καταναλωτή ότι το εν λόγω προϊόν είναι φιλικότερο προς το περιβάλλον από τα περισσότερα ανάλογα προϊόντα καθόλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του. Αφού δεν υφίστανται σήμερα άλλα, συγκρίσιμα σήματα που να καλύπτουν το σύνολο της αγοράς της ΕΕ, αποτελεί το βέλτιστο διαθέσιμο σήμα υπό το πρίσμα μιας ΟΠΠ στην ΕΕ³⁴. Το **ενεργειακό σήμα ΕΕ**³⁵ απονέμεται σήμερα σε πολλά προϊόντα, ιδίως στον τομέα των "λευκών" προϊόντων, όπου η χρήση ενέργειας συνιστά τη σημαντικότερη περιβαλλοντική συνέπεια στην διάρκεια ζωής του προϊόντος. Τυγχάνει ευρείας αναγνώρισης, κυρίως λόγω της υποχρεωτικής παρουσίας του στα προϊόντα. Το **ευρωπαϊκό σύστημα σημάτων για τα αυτοκίνητα**³⁶ παρέχει επίσης στον καταναλωτή σημαντικές πληροφορίες για τις εκπομπές CO₂ των νέων οχημάτων.

Το πεδίο εφαρμογής όλων αυτών των σημάτων θα επεκταθεί σταδιακά ούτως ώστε να προσφέρονται περισσότερες επιλογές στους καταναλωτές. Ταυτοχρόνως, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να ενθαρρύνει την εκ μέρους των κρατών μελών εφαρμογή της οδηγίας για την παραπλανητική διαφήμιση³⁷ και θα ολοκληρώσει τις εργασίες της

³² Η Επιτροπή κάλεσε όλες τις εισηγμένες στο χρηματιστήριο εταιρείες που έχουν προσωπικό τουλάχιστον 500 ατόμων να δημοσιοποιήσουν ένα "τριπλό ελάχιστο όριο" στις ετήσιες αναφορές προς τους μετόχους, που αξιολογεί τις επιδόσεις τους βάσει οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών κριτηρίων (Ανακοίνωση της Επιτροπής: Αειφόρος ανάπτυξη της Ευρώπης για έναν καλύτερο κόσμο: Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αειφόρο ανάπτυξη, COM (2001) 264, 15.5.2001). Προκειμένου να υποβοηθήσει τη διαδικασία αυτή, η Επιτροπή εξέδωσε σύσταση για τους τρόπους παρουσίασης των περιβαλλοντικών ζητημάτων (Σύσταση της Επιτροπής, της 30ής Μαΐου 2001, σχετικά με τη λογιστική καταχώρηση, την εκτίμηση και την γνωστοποίηση των περιβαλλοντικών πτυχών στους ετήσιους λογαριασμούς και στις ετήσιες εκθέσεις των εταιρειών (2001/453/EK), ΕΕ L 156, 13.6.2001, σ. 33.). Επίσης, απηύθυνε έκκληση για την ανάπτυξη κατευθυντηρίων γραμμών και κριτηρίων κοινής αποδοχής για τη μέτρηση, την υποβολή αναφορών και την εξασφάλιση μέχρι τα μέσα του 2004. (Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εταιρική κοινωνική ευθύνη: Συνεισφορά των επιχειρήσεων στη βιώσιμη ανάπτυξη, COM (2002) 347, 2.7.2002, σ. 15).

³³ Αυτό, όπως και στην περίπτωση των εθνικών σημάτων ΕΕ, είναι γνωστό επίσης ως σήμα ISO Τύπου I.
³⁴ Ωστόσο, αυτό δεν αποκλείει ότι και άλλα σήματα θα διαδραματίσουν, στο μέλλον, σημαντικό ρόλο στην ενημέρωση των καταναλωτών, μέσω ρυθμίσεων ισοδυναμίας ή νέων αναπτύξεων.

³⁵ Οδηγία 92/75/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 22ας Σεπτεμβρίου 1992 για την ένδειξη της κατανάλωσης ενέργειας και λοιπών πόρων των οικιακών συσκευών με την παρουσίαση και την παροχή ομοιόμορφων πληροφοριών σχετικά με τα προϊόντα, ΕΕ L 297, 13.10.1992, σ. 16

³⁶ Οδηγία 1999/94/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 1999, για τις πληροφορίες που πρέπει να τίθενται στη διάθεση των καταναλωτών σχετικά με την οικονομία καυσίμων και τις εκπομπές CO₂ όσον αφορά την εμπορία νέων επιβατηγών αυτοκινήτων, ΕΕ L 12, 18.1.2000, σ. 16-19

³⁷ Οδηγία 84/450/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 10ης Σεπτεμβρίου 1984 για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την παραπλανητική διαφήμιση, ΕΕ L 250, 19.09.1984, σ. 17-20. Κατά τη διάρκεια του 2003, η Επιτροπή θα εγκρίνει πρόταση οδηγίας-πλαίσιο σχετικά με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές. Εάν εγκριθεί από το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο, αυτή θα υποκαταστήσει εν μέρει ορισμένες διατάξεις της υφιστάμενης οδηγίας.

σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τους οικολογικούς ισχυρισμούς³⁸. Αυτό αναμένεται να συμβάλει στη μη πτώση του συνολικού επιπέδου εμπιστοσύνης στις περιβαλλοντικές πληροφορίες όσον αφορά τα προϊόντα, λόγω τυχόν παραπλανητικών οικολογικών ισχυρισμών. Η Επιτροπή θα διερευνήσει τις δυνατότητες ανεξάρτητου ελέγχου τέτοιων ισχυρισμών μέσω του συστήματος EMAS. Επιπλέον, στο πλαίσιο της εν εξελίξει στρατηγικής για την πολιτική υπέρ των καταναλωτών³⁹, θα εκτιμηθεί η αποδοτικότητα των μέτρων για τα ιδιωτικά σήματα καθώς και η ανάγκη περαιτέρω μέτρων.

Το σχετικά νέο μέσο περιβαλλοντικών δηλώσεων προϊόντος (environmental product declarations - EPD)⁴⁰ ίσως χρειαστεί να αναπτυχθεί σε ευρωπαϊκό πλαίσιο. Οι EPD αποτελούν μέσο παρουσίασης ποσοτικοποιημένων πληροφοριών σχετικά με τον κύκλο ζωής -όπως είναι οι εκπομπές για το CO₂ ή τα NOx- για ένα προϊόν, κατά τρόπο τυποποιημένο. Δεν εκφέρεται κρίση για το κατά πόσον είναι "οικολογικό" το ίδιο το προϊόν· αντίθετα, η ποσοτικοποιημένη πληροφορία μπορεί να χρησιμοποιηθεί από έναν δυνητικό αγοραστή προκειμένου να εκφέρει ο ίδιος την κρίσή του, ή να τροφοδοτήσει μια ΑΚΖ. Η Επιτροπή χρηματοδότησε μελέτη⁴¹ προκειμένου να εξεταστούν τα υφιστάμενα συστήματα EPD (και αυτά με παρόμοια χαρακτηριστικά) και να εξεταστούν οι ενδεχόμενες αναπτυξιακές επιλογές⁴². Τα ενδιαφερόμενα μέρη είχαν κληθεί να σχολιάσουν τα αποτελέσματα⁴³ αυτά και, μέχρι τα τέλη του 2005, η Επιτροπή θα λάβει απόφαση για το κατά πόσον είναι αναγκαία η λήψη μέτρων σε κοινοτικό επίπεδο ώστε να προωθηθεί η ανάπτυξη του δυνητικά σημαντικού αυτού μέσου. Θα συνεκτιμηθεί, εν προκειμένω, η τρέχουσα ανάπτυξη Διεθνούς Προτύπου για τα συστήματα EPD.

6. ΕΣΤΙΑΣΗ ΣΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

6.1. Εθελοντικά πρότυπα έργα

Η συνεκτίμηση του κύκλου ζωής αποτελεί ήδη διαδεδομένη πρακτική για πολλές επιχειρήσεις, ήδη εδώ και κάποιο διάστημα. Ωστόσο, για άλλες επιχειρήσεις πολλά απομένουν να γίνουν ούτως ώστε να καταστεί πραγματικότητα η συνεκτίμηση του κύκλου ζωής. Λόγω της σημασίας της συνεκτίμησης του κύκλου ζωής για μια επιτυχή πολιτική προϊόντων, το ζήτημα αυτό πρέπει να αντιμετωπιστεί κατά προτεραιότητα. Ο καλύτερος τρόπος κατάδειξης των πλεονεκτημάτων της προσέγγισης αυτής είναι η επίδειξη της πρακτικής εφαρμογής της. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι η καλύτερη υλοποίηση της αντίληψης συνίσταται στην εφαρμογή της, σε σειρά προϊόντων, μεμονωμένα, σε ένα πρότυπο έργο. Προς τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα διεκπεραιώσει σειρά πρότυπων έργων, προκειμένου να καταδειχθούν στην πράξη τα δυνητικά οφέλη της ΟΠΠ. Στη συνέχεια, τα

³⁸ Οι οικολογικοί ισχυρισμοί αναφέρονται ενίοτε και ως ISO Τύπος II. Πρόκειται για ισχυρισμούς σχετικούς με τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά προϊόντος τα οποία εν γένει δεν υπόκεινται σε οιασδήποτε μορφής έλεγχο από τρίτο μέρος.

³⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών - Στρατηγική για την πολιτική υπέρ των καταναλωτών 2002-2006, COM(2002)208 τελικό της 7.5.2002

⁴⁰ Αναφέρονται επίσης συχνά και ως ISO Τύπος III.

⁴¹ Η τελική έκθεση της μελέτης αυτής υπάρχει στον ιστότοπο <http://europa.eu.int/comm/environment/ipp/epds.htm>

⁴² Παράλληλη μελέτη, επικεντρωμένη στα μέσα LCA/EPD στον κατασκευαστικό τομέα έχει επίσης χρηματοδοτηθεί από την Επιτροπή. Σχετικά στοιχεία υπάρχουν στον ιστότοπο <http://europa.eu.int/comm/enterprise/construction/internal/essreq/lcarep/lcafinrep.htm>

⁴³ Σχετικά στοιχεία υπάρχουν επίσης στον ιστότοπο της παραπομπής 41.

ενδιαφερόμενα μέρη θα είναι σε θέση να εφαρμόσουν την αντίληψη αυτή στις καθημερινές δραστηριότητές τους και στα προϊόντα με τα οποία έρχονται σε επαφή.

Η συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών σε τέτοια πρότυπα έργα είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία τους και όλα τα μέρη τα οποία ενδιαφέρονται για κάποιο συγκεκριμένο προϊόν -καθ'όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του- θα είναι ευπρόσδεκτα να συμμετάσχουν σε εθελοντική βάση. Τα ενδιαφερόμενα μέρη που προσφέρονται να τεθούν στην πρωτοπορία θα τύχουν σοβαρής προβολής σε όλη την Ευρώπη. Η Επιτροπή καλεί όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις προτάσεις τους για τα εν λόγω πρότυπα προϊόντα. **Οι προτάσεις αυτές πρέπει να της έχουν περιέλθει μέχρι τα τέλη Οκτωβρίου 2003.** Στη συνέχεια, η Επιτροπή θα αναλύσει τις προτάσεις βάσει πρακτικών παραμέτρων, όπως είναι η σκοπιμότητά τους και η προθυμία συμμετοχής όλων των ενδιαφερομένων μερών. Λόγω του επιδειξιακού χαρακτήρα των εν λόγω έργων, ζητήματα όπως οι σημαντικές -ή μη-περιβαλλοντικές επιπτώσεις του προϊόντος, ή τα μεγάλα περιθώρια βελτιώσεων, θα αποτελέσουν καθοριστικό παράγοντα. Ως εκ τούτου, η επιλογή του προϊόντος/ων για ένα πρότυπο εγχείρημα δεν θα αποτελέσει, κατά κανένα τρόπο, κρίση για οιαδήποτε από τα εν λόγω χαρακτηριστικά.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι ένα πρότυπο έργο διαρκεί περίπου 12 μήνες. Ξεκινά δε στη βάση μιας κοινής αντίληψης για το έργο που πρέπει να αναληφθεί με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Για κάθε πρότυπο προϊόν, η Επιτροπή σκέπτεται την ίδια βασική πορεία επίλυσης:

- (1) τεκμηρίωση και ανάλυση όλων των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του προϊόντος καθόλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του,
- (2) ανάλυση των ενδεχόμενων περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών συνεπειών όλων των δυνατών επιλογών, ούτως ώστε να περιοριστούν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένης της εξέτασης της αποδοτικότητας των υφιστάμενων εργαλείων πολιτικής,
- (3) προσδιορισμός, σε συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη, των πλέον εφικτών επιλογών βελτίωσης,
- (4) συμφωνία στην κατάρτιση σχεδίων εφαρμογής, με καθορισμό των ευθυνών των διαφόρων ομάδων των ενδιαφερομένων μερών,
- (5) εφαρμογή.

Στο πλαίσιο που ακολουθεί περιγράφεται ένα ενδεικτικό παράδειγμα.

Παράδειγμα των ελαστικών αυτοκινήτου

- (1) Κατ'αρχάς θα συλλεγούν υφιστάμενα δεδομένα κύκλου ζωής και δεδομένα Ανάλυσης Κύκλου Ζωής (AKZ/LCA), ει δυνατόν από τη βιομηχανία, και στη συνέχεια θα αναλυθούν, προκειμένου να σκιαγραφηθεί το σύνολο του κύκλου ζωής του ελαστικού. Κάθε ανάλυση θα ακολουθήσει τους σχετικούς κανόνες, πρότυπα και προδιαγραφές.

- (2) Εις ό,τι αφορά τα ελαστικά, είναι σαφές ότι αυτά έχουν επιπτώσεις σε όλες τις φάσεις του κύκλου ζωής τους. Ωστόσο, προς χάριν του παραδείγματος, θα θεωρηθεί ότι αυτές επικεντρώνονται στη φάση της χρήσης. Στη φάση αυτή, η αντίσταση του ελαστικού στην κύλιση, συμβάλλει στις εκπομπές CO₂, μέσω της κατανάλωσης καυσίμων και της ρύπανσης του εδάφους, των υδάτων και του ατμοσφαιρικού αέρα, μέσω των αποτριβόμενων ελαστικών σωματιδίων και των χημικών ουσιών που είναι επικολλημένες σε αυτά. Δεδομένου ότι, σε επίπεδο ΕΕ, οι εκπομπές CO₂ παρουσιάζουν ίσως το μεγαλύτερο ενδιαφέρον, το υπόλοιπο μέρος του παραδείγματος θα επικεντρωθεί σε αυτές.
- (3) Στη συνέχεια είναι δυνατό να προσδιοριστούν τα μέτρα που χρειάζονται για τον περιορισμό του CO₂, εξετάζοντας όλα τα δυνάμει διαθέσιμα μέσα, συμπεριλαμβανομένων των μέσων ή μέτρων που εφαρμόζονται ήδη στο πλαίσιο των υφιστάμενων κοινοτικών πολιτικών. Ο περιορισμός της αντίστασης στην κύλιση μέσω καινοτομιών στον σχεδιασμό των ελαστικών θα μπορούσε να αποτελέσει τη μία επιλογή. Λόγου χάριν, νέα υλικά θα μπορούσαν να συμβάλουν, όπως κατεδείχθη στην περίπτωση των ενώσεων πυριτίου. Η αναγόμευση θα μπορούσε να είναι ένα άλλο ζήτημα προς αντιμετώπιση. Πρόκειται βεβαίως για παραδείγματα, ενώ θα μπορούσαν να αναζητηθούν περαιτέρω δυνατότητες. Προτού ληφθούν αποφάσεις για κάποια συγκεκριμένη δράση, θα πρέπει να εκτιμηθούν οι ενδεχόμενες επιπτώσεις τους σε ολόκληρο τον κύκλο ζωής, κατά τρόπον ώστε οι τυχόν ανεπιθύμητες επιπτώσεις να μην ακυρώσουν την επιδιωκόμενη βελτίωση. Σε μία ολοκληρωμένη προσέγγιση, οι τυχόν επιλογές πρέπει να εκτιμώνται από πλευράς συνέπειάς τους με τα μέτρα που ήδη εφαρμόζονται στο πλαίσιο άλλων κοινοτικών πολιτικών. Επίσης, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τη λειτουργικότητα και, στο προκείμενο παράδειγμα, την οδική ασφάλεια.
- (4) Το επόμενο στάδιο είναι η συμφωνία για το ποιος αναλαμβάνει την λήψη των διαφόρων μέτρων -και ο τρόπος εφαρμογής τους. Λόγου χάριν, εάν αντιμετωπίζεται το ζήτημα του σχεδιασμού ελαστικών, η βιομηχανία είναι αυτή που πρέπει να αναλάβει τον σχεδιασμό νέων ελαστικών. Οι δημόσιες αρχές θα μπορούσαν, λόγου χάριν, να αναλάβουν την αντιμετώπιση ζητημάτων όπως η έγκριση.
- (5) Το τελικό στάδιο θα είναι η εφαρμογή των μέτρων, η παρακολούθηση της προόδου και η υποβολή σχετικών αναφορών.

Ενώ είναι σαφές ότι ορισμένα από τα διδάγματα του εγχειρήματος των πρότυπων προϊόντων πιθανότατα θα είναι προϊόντοκεντρικά, η Επιτροπή πιστεύει ότι αφού, στην πράξη, πρόκειται για την πρώτη ανάληψη τέτοιου εγχειρήματος σε ευρωπαϊκό επίπεδο, πολλά είναι τα συμπεράσματα που θα συναχθούν για τη δυναμική και την οργάνωσή του. Σε περίπτωση που το εγχείρημα, με τη βοήθεια πρότυπων έργων και επαρκών πρόσθετων στοιχείων, αποκαλύψει σημαντικές ασυνέπειες πολιτικής που εμποδίζουν μια ισόρροπη ενσωμάτωση οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών στόχων, η Επιτροπή θα εξετάσει τις δράσεις που θα επιβάλλεται να αναλάβει προκειμένου να ενισχύσει την συνοχή των υφιστάμενων νομικών και άλλων μέσων.

6.2. Εντοπισμός των προϊόντων με τις μεγαλύτερες δυνατότητες περιβαλλοντικών βελτιώσεων

Παράλληλα με τη γενική ευαισθητοποίηση όσον αφορά την ΟΠΠ μέσω προτύπων έργων, η Επιτροπή θα επιδιώξει επίσης τον εντοπισμό και την προώθηση δράσεων για τα προϊόντα με τα μεγαλύτερα περιθώρια περιβαλλοντικών βελτιώσεων. Στην εκτίμηση των περιθωρίων βελτίωσης, θα ληφθούν υπόψη οι ενδεχόμενες κοινωνικο-οικονομικές επιπτώσεις τέτοιων αλλαγών. Ωστόσο, δεν υπάρχει ακόμη μια -σε αναλυτική βάση- συναίνεση για το ποια προϊόντα έχουν τις μεγαλύτερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, ούτε, κατά συνέπεια, για τα προϊόντα που έχουν τα μεγαλύτερα περιθώρια περιβαλλοντικών βελτιώσεων.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα δρομολογήσει την ανάπτυξη μεθοδολογίας για τον προσδιορισμό των εν λόγω προϊόντων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Θα βασιστεί σε προϋπάρχουσα πείρα, όπως αυτή του Βελγίου⁴⁴. Στη συνέχεια, η μεθοδολογία αυτή θα συζητηθεί από κοινού με τα ενδιαφερόμενα μέρη, με σκοπό την επίτευξη ευρείας συναίνεσης. Μετά από αυτό, θα εκπονηθεί μια περαιτέρω μελέτη, στην οποία θα εφαρμόζεται η εν λόγω μεθοδολογία και θα προσδιορίζονται τα προϊόντα με τις μεγαλύτερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Στη συνέχεια, για τα προϊόντα που βρίσκονται προς την κορυφή του καταλόγου, θα διενεργηθεί περαιτέρω ανάλυση προκειμένου να προσδιοριστούν όλοι οι δυνατοί τρόποι περιορισμού των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Για καθέναν από τους εν λόγω δυνατούς τρόπους, θα εκτιμηθούν οι ενδεχόμενες κοινωνικο-οικονομικές επιπτώσεις κάθε μέτρου. Το όλο εγχείρημα αναμένεται να απαιτήσει τρία έως τέσσερα έτη.

Όταν ολοκληρωθεί, η Επιτροπή θα επιδιώξει να ασχοληθεί με ορισμένα από τα προϊόντα με τα μεγαλύτερα περιθώρια περιβαλλοντικών βελτιώσεων, με το μικρότερο δυνατό κοινωνικοοικονομικό κόστος, σε μεμονωμένη βάση. Η πείρα από το πρότυπο εγχείρημα θα αποτελέσει πολύτιμη συμβολή στη διαδικασία.

7. ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ

Η προσέγγιση ΟΠΠ απαιτεί την αξιοποίηση των συνεργειών που αναπτύσσονται μεταξύ των διαφόρων μέσων. Για να καταστεί αυτό δυνατό, πρέπει να εξασφαλιστεί ότι η "συνεκτίμηση της ΟΠΠ" εμποτίζει όλες τις πτυχές της διαχείρισης των εν λόγω μέσων. Ταυτοχρόνως, η "συνεκτίμηση της ΟΠΠ" πρέπει να ενσωματωθεί περαιτέρω σε άλλους, πλην του περιβάλλοντος, τομείς πολιτικής. Προς τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα ενθαρρύνει τους επιμέρους κλάδους, στις αναφορές τους δυνάμει της Διαδικασίας του Κάρντιφ⁴⁵, να είναι περισσότερο σαφείς ως προς τους τρόπους με τους οποίους προτίθενται να ενσωματώσουν την προσέγγιση ΟΠΠ στην εργασία τους.

⁴⁴ Institut Wallon de Développement Économique et Social et d'Aménagement du Territoire et Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (2002) Identifying Key Products for the Federal Product and Environment Policy, Σχέδιο τελικής έκθεσης, Νοέμβριος 2002

⁴⁵ Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Κάρντιφ (1998) εκλήθησαν πολλοί άλλοι κλάδοι να αναπτύξουν στρατηγικές ολοκλήρωσης, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης δεικτών (μεταφορές, ενέργεια, γεωργία), με στόχο την επίλυση του προβλήματος της παγκόσμιας αλλαγής του κλίματος και της αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών ανησυχιών στο πλαίσιο της Agenda 2000. Η διαδικασία αυτή επεκτάθηκε, στη συνέχεια, σε άλλους τομείς.

Επιπλέον, η Επιτροπή θα δρομολογήσει σειρά διαδικασιών για τη διευκόλυνση του συντονισμού και της παρακολούθησης της προόδου.

Θα **αναπτύξει κατάλληλους δείκτες**, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος, ούτως ώστε να μετρηθούν οι περιβαλλοντικές βελτιώσεις που θα επιφέρει η προσέγγιση ΟΠΠ.

Επίσης, θα **συντάξει έκθεση** για την πρόοδο στην εφαρμογή της ΟΠΠ, την οποία και θα καταθέσει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο. Η έκθεση θα στηριχθεί σε αναφορές τις οποίες τα κράτη μέλη θα υποβάλλουν στην Επιτροπή ανά τριετία, αρχής γενομένης από τα τέλη του 2006, στις οποίες θα περιγράφονται λεπτομερώς τα μέτρα και η πρόοδος στην εφαρμογή της προσέγγισης ΟΠΠ. Το ίδιο καλούνται να πράξουν και οι κλάδοι της βιομηχανίας καθώς και οι οργανώσεις των καταναλωτών.

Πέραν αυτών, θα προεδρεύσει **τακτικών συνεδριάσεων** με τη συμμετοχή των κρατών μελών και των εκπροσώπων των ενδιαφερομένων μερών. Οι εκπρόσωποι αυτοί θα συνδράμουν την Επιτροπή στην ανάπτυξη και εφαρμογή της ΟΠΠ, καθώς και στην παρακολούθηση της προόδου στα κράτη μέλη. Στις περιπτώσεις όπου κάποιοι συγκεκριμένοι τομείς απαιτούν μεγαλύτερη προσοχή, όπως είναι τα έντυπα υποβολής αναφορών, η Επιτροπή δύναται να δρομολογήσει ομάδες εργασίες ή να χρησιμοποιήσει υφιστάμενες δομές. Η Επιτροπή θα πρότεινε την εξακολούθηση του παράλληλου έργου του Ανεπίσημου Δικτύου ΟΠΠ (IPP Informal Network) που συνέστησαν τα κράτη μέλη ίδια πρωτοβουλία⁴⁶, δηλαδή την ανταλλαγή πληροφοριών υπό την αιγίδα της Προεδρίας του Συμβουλίου. Προτείνει επίσης την εν προκειμένω συμμετοχή των προσχωρουσών χωρών και των υποψηφίων χωρών.

Θα επιδιώξει την **προαγωγή της προσέγγισης ΟΠΠ σε διεθνές επίπεδο**, εξηγώντας τα ενδεχόμενα οφέλη της προσέγγισης ΟΠΠ για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη. Μια κοινή αντίληψη όσον αφορά την προσέγγιση ΟΠΠ, θα προαγάγει την ανάπτυξη της ΟΠΠ και θα την υποβοηθήσει στην αντιμετώπιση των παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Η Επιτροπή θα ενημερώνει τα ενδιαφερόμενα μέρη για κάθε εξέλιξη, συμπεριλαμβανομένων των διαβουλεύσεων, μέσω του οικείου ιστότοπου του Διαδικτύου - www.europa.eu.int/comm/environment/ipp – και του ταχυδρομικού καταλόγου της.

⁴⁶

Όπου παρίσταται η Επιτροπή υπό την ιδιότητα του παρατηρητή.

Παράρτημα Ι: Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη μετά την έγκριση της Πράσινης Βίβλου ΟΠΠ

Η Πράσινη Βίβλος περιείχε σειρά σκέψεων για τους τρόπους ανάπτυξης της ΟΠΠ, τόσο εις ό,τι αφορά τη συνολική προσέγγιση, όσο και τα διάφορα μέτρα. Τα ενδιαφερόμενα μέρη εκλήθησαν να υποβάλουν τα γραπτά σχόλιά τους στην Επιτροπή μέχρι τα τέλη Ιουνίου 2001. 133 ομάδες ενδιαφερομένων μερών ανταποκρίθηκαν. Η πρόσβαση σε πολλά από τα εν λόγω σχόλια είναι δυνατή μέσω των ιστοσελίδων της Επιτροπής για την ΟΠΠ⁴⁷.

Από τις 133 συνεισφορές, 78 προέρχονται από τη βιομηχανία, 30 από κυβερνητικούς οργανισμούς (συμπεριλαμβανομένων των άλλων ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων), 10 από ιδιώτες, 6 από οργανώσεις καταναλωτών, 4 από τον ακαδημαϊκό κόσμο, 3 από τις περιβαλλοντικές ΜΚΟ και 2 από τους τυποποιητικούς οργανισμούς.

Τα περισσότερα ενδιαφερόμενα μέρη χαιρέτισαν την Πράσινη Βίβλο και υιοθέτησαν τη νέα αντίληψη πολιτικής που εκφράζεται στην ΟΠΠ. Ωστόσο, οι γνώμες για την αξία των διαφόρων μέσων παρουσίαζαν μεγαλύτερες διαφορές. Ενώ πολλά ενδιαφερόμενα μέρη ετάχθησαν υπέρ μιας αγοροκεντρικής προσέγγισης, ο ενθουσιασμός τους συχνά δεν ξεπερνούσε την υιοθέτηση της φορολογικής διαφοροποίησης. Η ιδέα της εφαρμογής μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ στα προϊόντα που φέρουν το οικολογικό σήμα ΕΕ βρήκε αντίθετα τα περισσότερα βιομηχανικά και κυβερνητικά ενδιαφερόμενα μέρη, ενώ οι περιβαλλοντικές ΜΚΟ υιοθέτησαν ευνοϊκότερη στάση. Αντικείμενο διαφορετικών απόψεων ήταν και η ισορροπία μεταξύ εθελοντικών και υποχρεωτικών μέσων. Εν γένει, η βιομηχανία ετάχθη υπέρ μιας περισσότερο εθελοντικής προσέγγισης, ενώ τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη υπογράμμισαν τη σημασία της νομοθεσίας ως αναγκαίου μέσου.

Σχετικά με το ζήτημα της ανάλυσης του κύκλου ζωής, πολλά ενδιαφερόμενα μέρη επεσήμαναν τους μεθοδολογικούς περιορισμούς, ενώ άλλα υποστήριζαν την ανάπτυξη βάσεων δεδομένων για τον κύκλο ζωής και τη λήψη μέτρων ευαισθητοποίησης για τη στήριξη των ορθών πρακτικών. Εις ό,τι αφορά τη χρήση της Νέας Προσέγγισης, όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη εξέφρασαν σοβαρές επιφυλάξεις για τη χρήση της για περιβαλλοντικούς σκοπούς. Σχετικά με τις οικολογικότερες δημόσιες προμήθειες, εκφράστηκε γενική υποστήριξη για τέτοια μέτρα ευαισθητοποίησης. Η περιβαλλοντική σήμανση θεωρήθηκε σημαντική, ωστόσο τα διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη υποστήριζαν διαφορετικούς τύπους. Συμφωνήθηκε γενικά ότι τα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης (EMAS, ISO 14001 ή και POEMS (Product-Oriented Environmental Management Systems - Προϊοντοστρεφή Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης)) θα μπορούσαν να αποτελέσουν χρήσιμο εργαλείο. Η ιδέα για τη σύσταση επιτροπών προϊόντων θεωρήθηκε ενδιαφέρουσα, αν και πολλά ενδιαφερόμενα μέρη εξέφρασαν επιφυλάξεις για την επιτυχία της σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Επιπλέον, στα γραπτά σχόλια ενδιαφερομένων μερών, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο Υπουργών προσέθεσε γνώμες επί της Πράσινης Βίβλου. Το Συμβούλιο Υπουργών ήταν, εν γένει, θετικά διακείμενο όσον αφορά την προσέγγιση, πλην όμως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ήταν αρκετά επιφυλακτικό, ζητώντας διευκρινίσεις για τους τρόπους της εμπράγματης εφαρμογής της ΟΠΠ. Η

⁴⁷

<http://europa.eu.int/comm/environment/ipp/tablelisting.htm>

απόφαση για την οργάνωση ενός εγχειρήματος δοκιμαστικής εφαρμογής ελήφθη, εν μέρει, σε ανταπόκριση στην εν λόγω πρόσκληση.

Πέραν των γραπτών σχολίων και γνωμών, οι υπηρεσίες της Επιτροπής διοργάνωσαν, επίσης, σειρά συνεδριάσεων ειδημόνων, καθώς και συνδιάσκεψη των ενδιαφερομένων μερών, προκειμένου να συζητηθεί η Πράσινη Βίβλος. Επίσης, πραγματοποίησαν πολυάριθμες διμερείς συνεδριάσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Η παρούσα ανακοίνωση στηρίζεται στις εν λόγω διαβουλεύσεις και επιχειρεί την εξισορρόπηση των διαφόρων γνωμών που εκφράστηκαν κατά τη διάρκειά τους.

Παράρτημα II: Δυνητικοί ρόλοι και αρμοδιότητες των ενδιαφερομένων μερών⁴⁸

1. ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

Διαμόρφωση πλαισίου για εθνικές εθελοντικές συμφωνίες

Προαγωγή της ενσωμάτωσης των περιβαλλοντικών συνιστωσών στον προβληματισμό των εθνικών τυποποιητικών φορέων

Άρση των εμποδίων στην επίτευξη οικολογικότερων δημόσιων προμηθειών στις εθνικές νομοθεσίες

Προαγωγή και ενθάρρυνση, κατά περίπτωση, της χρήσης φορολογικών μέτρων, όπως είναι οι/τα σχετικοί/ά με το περιβάλλον φόροι και κίνητρα, με στόχο την προαγωγή των οικολογικότερων προϊόντων

Κατάργηση των περιβαλλοντικά ζημιολογικών επιχορηγήσεων

Δημόσια χρηματοδότηση για τη στήριξη τεχνολογικών αλλαγών προς όφελος οικολογικότερων προϊόντων και υπηρεσιών

Μέτρα κατάρτισης, εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης όσον αφορά την συνεκτίμηση του κύκλου ζωής

Συμβολή σε κοινοτικές προσπάθειες για τη δημιουργία βάσεων δεδομένων σχετικών με τον κύκλο ζωής

Προαγωγή του οικολογικού σχεδιασμού και της Ανάλυσης του Κύκλου Ζωής (AKZ/LCA)

Στροφή των εθνικών ερευνητικών προγραμμάτων προς την σχετική με την Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων (ΟΠΠ) έρευνα

Προαγωγή της υιοθέτησης των Συστημάτων Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (ΣΠΔ/EMS), συμπεριλαμβανομένων των εθνικών διοικήσεων

Κατάρτιση προσιτών στο κοινό σχεδίων για οικολογικότερες δημόσιες προμήθειες

Προαγωγή μέτρων ενημέρωσης των δημόσιων αρχών για τις δημόσιες προμήθειες

Προαγωγή της ανάπτυξης και χρήσης του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Σήματος

Ενθάρρυνση της εφαρμογής της Οδηγίας για την παραπλανητική διαφήμιση

Εξασφάλιση της ενσωμάτωσης του προβληματισμού ΟΠΠ σε εκτός του περιβάλλοντος τομείς πολιτικής

Συμβολή στην ανάπτυξη δεικτών

⁴⁸

Η Επιτροπή δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο, επειδή το κύριο μέρος του κειμένου περιγράφει τα εκ μέρους της πρακτέα.

Υποβολή αναφορών για την εφαρμογή της ΟΠΠ

Ανταλλαγή πληροφοριών με τα κράτη μέλη για την εφαρμογή της ΟΠΠ

Προαγωγή της ΟΠΠ σε διεθνές επίπεδο

2. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ (ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΕΞΟΡΥΚΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΑΣΤΩΝ, ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΩΝ, ΔΙΑΝΟΜΕΩΝ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΛΙΑΝΙΚΗΣ ΠΩΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΥΚΛΩΤΩΝ)⁴⁹

Υποβολή προτάσεων για περιβαλλοντικές συμφωνίες

Προαγωγή της ενσωμάτωσης των περιβαλλοντικών συνιστωσών στον προβληματισμό των εθνικών τυποποιητικών φορέων

Μέτρα κατάρτισης, εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης των υπαλλήλων, για την συνεκτίμηση του κύκλου ζωής και για τα μέσα περιβαλλοντικής ενημέρωσης

Συμβολή στις κοινοτικές προσπάθειες για βάσεις δεδομένων σχετικές με τον κύκλο ζωής

Προαγωγή της αποδοχής του οικολογικού σχεδιασμού και της ΑΚΖ

Ενσωμάτωση της προβληματικής ΟΠΠ σε προγράμματα ΕΤΑ εταιρειών

Η χρήση της ΣΠΔ/EMS, συμπεριλαμβανομένης της σχετικής με το προϊόν διάστασης

Διενέργεια οικολογικών προμηθειών εκ μέρους των εταιρειών

Υποβολή αιτήσεων και στήριξη της ανάπτυξης του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Σήματος

Συμμόρφωση σε κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους οικολογικούς ισχυρισμούς

Κατάρτιση και εκπαίδευση/ενημέρωση πελατών και προμηθευτών σχετικά με την συνεκτίμηση του κύκλου ζωής

Συμμετοχή σε πρότυπα έργα σχετικά με προϊόντα

Υποβολή αναφορών για την εφαρμογή της ΟΠΠ, συμπεριλαμβανομένων περιβαλλοντικών αναφορών από εταιρείες

Ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την εφαρμογή της ΟΠΠ σε άλλες εταιρείες και ενδιαφερόμενα μέρη

⁴⁹

Αυτό ισχύει και για την εκτός ΕΕ βιομηχανία, ανάλογα με την περίπτωση

3. ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Προαγωγή της ενσωμάτωσης των περιβαλλοντικών συνιστωσών στον προβληματισμό των εθνικών τυποποιητικών φορέων

Μέτρα κατάρτισης και ευαισθητοποίησης σχετικά με τον προβληματισμό για τον κύκλο ζωής και τις πηγές περιβαλλοντικών πληροφοριών

Προαγωγή της ανάπτυξης και χρήσης του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Σήματος

Αγορά οικολογικότερων προϊόντων

Υποβολή αναφορών σχετικά με την εφαρμογή της ΟΠΠ

Ανταλλαγή πληροφοριών με τα κράτη μέλη σχετικά με την εφαρμογή της ΟΠΠ

4. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Προαγωγή της ενσωμάτωσης των περιβαλλοντικών συνιστωσών στον προβληματισμό των εθνικών τυποποιητικών φορέων

Μέτρα κατάρτισης και ευαισθητοποίησης σχετικά με τον προβληματισμό για τον κύκλο ζωής

Προαγωγή της αποδοχής των ΣΠΔ/EMS, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών διοικήσεων

Σχολιασμός προσιτών στο κοινό σχεδίων για οικολογικότερες δημόσιες προμήθειες

Προαγωγή μέτρων ενημέρωσης των δημόσιων αρχών όσον αφορά τις δημόσιες προμήθειες

Προαγωγή οικολογικών προμηθειών εκ μέρους εταιρειών

Προαγωγή της ανάπτυξης και χρήσης του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Σήματος

Εξασφάλιση της ενσωμάτωσης του προβληματισμού ΟΠΠ σε εκτός του περιβάλλοντος τομείς πολιτικής

Συμμετοχή στην ανάπτυξη δεικτών

Υποβολή αναφορών σχετικά με την εφαρμογή της ΟΠΠ

5. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ

Αγορά οικολογικότερων προϊόντων

Χρήση και διατήρηση προϊόντων ούτως ώστε να ελαχιστοποιούνται οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Κατάλληλη τελική διάθεση (απομάκρυνση)

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

Τομέας πολιτικής: Περιβάλλον

Δραστηριότητα: Ανάπτυξη πολιτικής

ΤΙΤΛΟΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ: ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ "ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ"

1. ΓΡΑΜΜΗ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ + ΟΝΟΜΑΣΙΑ

B4-3040 Α

2. ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

2.1. Συνολικό κονδύλιο της δράσης (Μέρος Β): 1.605 εκατομμύρια € σε ΠΑΥ

2.2. Περίοδος υλοποίησης: 2003 - 2007

2.3. Συνολική πολυετής εκτίμηση των δαπανών:

(α) Χρονοδιάγραμμα των πιστώσεων αναλήψεων υποχρεώσεων/των πιστώσεων πληρωμών (δημοσιονομική παρέμβαση) (πρβλ. σημείο 6.1.1)

εκατομ. € (μέχρι τρίτου δεκαδικού)

	Έτος 2003	2004	2005	2006	2007	2008 και επόμεν. οικον. έτη	Σύνολο
ΠΑΥ							
ΠΠ							

(β) Τεχνική και διοικητική συνδρομή (ΤΔΣ) και δαπάνες στήριξης (ΔΣ)
(πρβλ. σημείο 6.1.2)

ΠΑΥ	0,526	0,442	0,266	0,208	0,163	0,000	1,605
ΠΠ	0,200	0,400	0,350	0,350	0,200	0,105	1,605

Υποσύνολο α+β							
ΠΑΥ	0,526	0,442	0,266	0,208	0,163	0,000	1,605
ΠΠ	0,200	0,400	0,350	0,350	0,200	0,105	1,605

(γ) Συνολικές δημοσιονομικές επιπτώσεις των ανθρώπινων πόρων και των άλλων δαπανών διοικητικής λειτουργίας (πρβλ. σημεία 7.2 και 7.3)

ΠΑΥ/ΠΠ	0,661	0,661	0,661	0,661	0,661		3,305
--------	-------	-------	-------	-------	-------	--	-------

ΣΥΝΟΛΟ α+β+γ							
ΠΑΥ	1,187	1,103	0,927	0,869	0,824	0,000	4,910
ΠΠ	0,861	1,061	1,011	1,011	0,861	0,105	4,910

Οι κατ'εκτίμησην πιστώσεις που προβλέπονται στον προγραμματισμό αυτό θα καλυφθούν στο πλαίσιο της κατανομής πιστώσεων στο Β4-3040Α για την διαχείριση ΓΔ (ΓΔ Περιβάλλον και άλλων), υπό την διαδικασία του ετήσιου προϋπολογισμού.-

2.4. Συμβατότητα με τον δημοσιονομικό προγραμματισμό και με τις δημοσιονομικές προοπτικές

[X] Πρόταση συμβατή με τον ισχύοντα δημοσιονομικό προγραμματισμό.

[...] Η πρόταση αυτή απαιτεί επαναπρογραμματισμό του αντίστοιχου τομέα των δημοσιονομικών προοπτικών.

[...] Η πρόταση ενδέχεται να απαιτεί εφαρμογή των διατάξεων της Διοργανικής Συμφωνίας.

2.5. Δημοσιονομικές επιπτώσεις επί των εσόδων:

[X] Η πρόταση δεν έχει δημοσιονομικές επιπτώσεις (αφορά τεχνικές πτυχές της εφαρμογής ενός μέτρου)

Η

[...] Η πρόταση έχει δημοσιονομικές επιπτώσεις - η επίδραση επί των εσόδων έχει ως εξής:

(Σημείωση: Όλες οι διευκρινίσεις και παρατηρήσεις που αφορούν τον τρόπο υπολογισμού της επίδρασης επί των εσόδων πρέπει να περιλαμβάνονται σε χωριστό φύλλο, επισυναπτόμενο στο παρόν δημοσιονομικό δελτίο)

(εκατομμύρια € μέχρι πρώτου δεκαδικού)

Γραμμή του προ-υπολογισμού	Έσοδα	Προ δράσεως [έτος n-1]	Κατάσταση μετά τη δράση					
			[Έτος n]	[n+1]	[n+2]	[n+3]	[n+4]	[n+5]
	α) Έσοδα σε απόλυτους όρους							
	β) Τροποποίηση των εσόδων Δ							

(Να περιγραφεί κάθε εμπλεκόμενη γραμμή του προϋπολογισμού, με προσθήκη του ενδειγμένου αριθμού γραμμών στον πίνακα, εφόσον η δράση επιδρά σε πλείονες γραμμές του προϋπολογισμού)

3. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Είδος της δαπάνης		Νέα	Συμμετοχή ΕΖΕΣ	Συμμετοχή υποψήφιων χωρών	Τομέας ΔΠ
Δεν περιλ.	ΔΠ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	αριθ. [3]

4. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ειδικότερα, άρθρο 95 ή 174, ανάλογα με την περίπτωση) και απόφαση 1600/2002/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του Έκτου Κοινοτικού Προγράμματος Δράσης για το Περιβάλλον, ΕΕ L 242, 10.9.2002, σ. 1-15.

5. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ

5.1. Η ανάγκη κοινοτικής παρέμβασης

5.1.1. Επιδιωκόμενοι στόχοι

Η μείωση των συνολικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων των προϊόντων καθόλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους.

5.1.2. Μέτρα σχετικά με την εκ των προτέρων αξιολόγηση

Προκειμένου να εκτιμηθεί η ανάγκη κοινοτικής προσέγγισης στην Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων, εγκρίθηκε τον Φεβρουάριο του 2001 Πράσινη Βίβλος. Από τις απαντήσεις των ενδιαφερομένων μερών στην Πράσινη Βίβλο κατέστη σαφές ότι υπήρχε ευρεία συναίνεση για την ανάπτυξη μιας τέτοιας προσέγγισης σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

5.1.3. Μέτρα λαμβανόμενα μετά την εκ των υστέρων αξιολόγηση

Το σημείο αυτό καλύπτεται από τις τακτικές αναφορές που ορίζονται στο σημείο 8.2.

5.2. Προβλεπόμενες ενέργειες και ρυθμίσεις όσον αφορά τη δημοσιονομική παρέμβαση

Μετά την έκδοσή της, η ανακοίνωση θα διαβιβαστεί στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προκειμένου να αποτελέσει το αντικείμενο διαβουλεύσεων. Θα είναι ευπρόσδεκτη η υποβολή σχολίων εκ μέρους των ενδιαφερομένων μερών. Είναι ενδεχόμενο να χρειαστεί, στο μέλλον, η λήψη νομοθετικών μέτρων για συγκεκριμένες πτυχές της ΟΠΠ. Ας σημειωθεί ότι οι δημοσιονομικές αυτές ρυθμίσεις δεν περιλαμβάνουν τυχόν δράσεις που σχετίζονται με την έκδοση και εφαρμογή του σχεδίου οδηγίας για τον οικολογικό σχεδιασμό των προϊόντων που χρησιμοποιούν ενέργεια. Το σημείο αυτό θα καλυφθεί από ξεχωριστή πρόταση εκ μέρους των υπεύθυνων υπηρεσιών.

Η πολιτική αφορά όλους όσους έρχονται σε επαφή με προϊόντα και υπηρεσίες καθόλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους (δηλ. ιδίως τους παραγωγούς, τους καταναλωτές και τη κυβέρνηση). Όλοι θα κληθούν να υιοθετήσουν την συνεκτίμηση του κύκλου ζωής στις οικείες δραστηριότητες που σχετίζονται με προϊόντα. Επίσης, οι περιβαλλοντικές μη

κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) θα κληθούν να διαδραματίσουν επικουρικό ρόλο, αξιοποιώντας την ανεξαρτησία τους για την προαγωγή οικολογικότερων αγοραστικών επιλογών και για την προώθηση της υποβολής αναφορών σχετικών με το περιβάλλον.

5.3. Μέθοδοι εφαρμογής

Η ίδια η προαγωγή της στρατηγικής θα στηριχθεί, σε μεγάλο βαθμό, στις πληροφορίες. Η περαιτέρω ανάπτυξη των εργαλείων στην "εργαλειοθήκη ΟΠΠ" θα απαιτήσει συνδυασμό νομοθετικών μέτρων, ενθάρρυνσης (κύρος και προβολή), συνεργασίας και πληροφοριών. Οι δημοσιονομικές αυτές εκτιμήσεις βασίζονται στην υπόθεση ότι ένα και μόνον "πρότυπο προϊόν" θα ερευνάται σε δεδομένη στιγμή. Σε περίπτωση παράλληλης εργασίας επί σειράς προϊόντων ή, σε περίπτωση που απαιτούνται ειδικά μέτρα μετά την εφαρμογή της προσέγγισης ΟΠΠ στα "πρότυπα προϊόντα", τότε πρέπει να επανεκτιμηθούν οι επιπτώσεις στους πόρους. Ωστόσο, κάποιοι πρόσθετοι πόροι θα καλύπτονται από τα υφιστάμενα κονδύλια.

6. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

6.1. Συνολικές δημοσιονομικές επιπτώσεις στο Μέρος Β - (για ολόκληρη την περίοδο προγραμματισμού)

(Ο τρόπος υπολογισμού των συνολικών ποσών που εμφανίζονται στον πίνακα που ακολουθεί πρέπει να επεξηγηθεί με την κατανομή που γίνεται στον πίνακα 6.2.)

6.1.1. Δημοσιονομική παρέμβαση

ΠΑΥ (σε εκατομ. € μέχρι τρίτου δεκαδικού)

Κατανομή	2003	2004	2005	2006	2007	2008 και επόμεν. οικον. έτη	Σύνολο
Δράση 1							0
Δράση 2							0
κ.λπ.							0
ΣΥΝΟΛΟ	0	0	0	0	0	0	0

6.1.2. Τεχνική και διοικητική βοήθεια (ΤΔΒ), δαπάνες στήριξης (ΔΣ) και δαπάνες για τις τεχνολογίες της πληροφορίας (ΤΠ) (πιστώσεις αναλήψεως υποχρεώσεων)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008 και επόμεν. οικον. έτη	Σύνολο
1) Τεχνική και διοικητική βοήθεια							
α) Γραφεία τεχνικής βοήθειας							

β) Άλλη τεχνική και διοικητική βοήθεια: - intra muros: - extra muros: <i>εκ των οποίων, για την κατασκευή και συντήρηση μηχανοργανωμένων συστημάτων διαχείρισης</i>							
Υποσύνολο 1							
2) Δαπάνες στήριξης							
α) Μελέτες	0,461	0,381	0,222	0,169	0,128		1,361
β) Συνεδριάσεις ειδημόνων	0,065	0,061	0,044	0,039	0,035		0,244
γ) Ενημέρωση και δημοσιεύσεις							
Υποσύνολο 2							
ΣΥΝΟΛΟ	0,526	0,442	0,266	0,208	0,163	0,000	1,605

6.2. Υπολογισμός του κόστους στο Μέρος Β (μέτρο για ολόκληρη την περίοδο προγραμματισμού)

ΠΑΥ (σε εκατομ. € μέχρι τρίτου δεκαδικού)

Κατανομή	Τύπος παραγόμενων έργων (έργα, φάκελοι)	Αριθμός παραγόμενων έργων (σύνολο για τα έτη 1 έως 5)	Μέσο κόστος μονάδας	Συνολικό κόστος (σύνολο για τα έτη 1 έως 5)
	1	2	3	4=(2X3)
<u>Ανάπτυξη εργαλειοθήκης ΟΠΠ</u>				
- διαβουλεύσεις με ειδήμονες	Εκθέσεις συνεδριάσεων	20	4000 €	0,080 εκατομ. €
- μελέτες	Εκθέσεις μελετών	11	80.000 €	0,880 εκατομ. €
<u>Πρότυπα προϊόντα ΟΠΠ</u>				
- διαβουλεύσεις με ειδήμονες	Εκθέσεις συνεδριάσεων	24	4.000 €	0,096 εκατομ. €
- μελέτες	Εκθέσεις μελετών	4	80.250 €	0,321 εκατομ. €
<u>Παρακολούθηση της προόδου</u>				
- διαβουλεύσεις με ειδήμονες	Εκθέσεις συνεδριάσεων	17	4.000 €	0,068 εκατομ. €
- μελέτες	Εκθέσεις μελετών	2	80.000 €	0,160 εκατομ. €
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ				1,605 εκατομ €

Η κατανομή μελετών στις τρεις δράσεις είναι ενδεικτική. Ανάλογα με τους διάφορους βαθμούς συνθετότητας στη δεύτερη δράση, ενδεχομένως να επιδιωχθούν περισσότερες μελέτες στα πρότυπα προϊόντα και λιγότερες στις δύο άλλες δράσεις. Ανάλογα με το ακριβές αντικείμενο των μελετών και με τα αποτελέσματα των πρώτων ετών, ορισμένες μελέτες ενδέχεται να συνδυαστούν προκειμένου να καλύψουν τις δύο πρώτες δράσεις.

7. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Οι ανάγκες για ανθρώπινους και διοικητικούς πόρους θα καλυφθούν στο πλαίσιο των κονδυλίων που διατίθενται στις διαχειριζόμενες ΓΔ (ΓΔ Περιβάλλον και άλλες) στο πλαίσιο της ετήσιας διαδικασίας προϋπολογισμού.

7.1. Επιπτώσεις στους ανθρώπινους πόρους

Κατηγορία θέσεων απασχόλησης		Προσωπικό προς τοποθέτηση στη διαχείριση της δράσης από τους διαθέσιμους ή/και πρόσθετους ανθρώπινους πόρους		Σύνολο	Περιγραφή των καθηκόντων που απορρέουν από τη δράση
		Αριθμός θέσεων μόνιμης απασχόλησης	Αριθμός θέσεων έκτακτης απασχόλησης		
Μόνιμοι ή έκτακτοι υπάλληλοι	A	4		4	Προσωπικό γραφείου και διαχείριση Συμβάσεις μελετών, πληρωμές, πληροφορική Γραμματειακή υποστήριξη
	B	0,5		0,5	
	Γ	1,5		1,5	
Άλλοι άνθρωποι πόροι					
Σύνολο		6,0		6,0	

7.2. Συνολικές δημοσιονομικές επιπτώσεις των ανθρώπινων πόρων

Κατηγορία ανθρώπινων πόρων	Ποσό (€)	Τρόπος υπολογισμού*
Μόνιμοι υπάλληλοι	0,648 εκατομ. €	6,0 x 108.000 €
Έκτακτοι υπάλληλοι		
Άλλοι άνθρωποι πόροι (να αναφερθεί η γραμμή του προϋπολογισμού)		
Σύνολο	0,648 εκατομ. €	

Τα ποσά αντιστοιχούν στις συνολικές δαπάνες για δώδεκα μήνες.

7.3. Άλλες δαπάνες διοικητικής λειτουργίας που απορρέουν από τη δράση

Γραμμή του προϋπολογισμού (αριθμός και ονομασία)	Ποσό €	Τρόπος υπολογισμού
---	--------	--------------------

Συνολικό κονδύλιο (Τίτλος Α7)		
A0701 – Αποστολές	0,013 εκατομ. €	10 x 1300 € (βάσει διήμερων αποστολών που συμπεριλαμβάνουν αποζημίωση 300€ + 850€ για έξοδα ταξιδιού + 150€ για έξοδα διαμονής)
A07030 – Συνεδριάσεις		
A07031 – Επιτροπές υποχρεωτικής γνωμοδότησης ¹		
A07032 – Επιτροπές μη υποχρεωτικής γνωμοδότησης ¹		
A07040 – Διασκέψεις		
A0705 – Μελέτες και παροχή συμβουλών		
Άλλες δαπάνες (να προσδιοριστούν)		
Συστήματα πληροφοριών (Α-5001/Α-4300)		
Άλλες δαπάνες - Μέρος Α (να προσδιοριστούν)		
Σύνολο	0,013 εκατομ. €	Βλ. ανωτέρω

Τα ποσά αντιστοιχούν στις συνολικές δαπάνες για δώδεκα μήνες.

¹ Να προσδιοριστεί ο τύπος επιτροπής και η ομάδα στην οποία ανήκει.

I.	Ετήσιο σύνολο (7.2 + 7.3)	0,661 εκατομ. €
II.	Διάρκεια δράσης	5 έτη
III.	Συνολικό κόστος δράσης (I x II)	3,305 εκατομ. €

8. ΕΠΑΚΟΛΟΥΘΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

8.1. Επακόλουθες ρυθμίσεις

Η Επιτροπή προτείνει να αξιολογείται η αποδοτικότητα της προσέγγισης ΟΠΠ κάθε τρία χρόνια μετά τη δημοσίευση της ανακοίνωσης. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα καταρτίσει έκθεση που θα δημοσιευθεί και θα υποβληθεί στα θεσμικά όργανα.

8.2. Ρυθμίσεις και χρονοδιάγραμμα για την προγραμματιζόμενη εκτίμηση

Οι ακριβείς ρυθμίσεις για την εφαρμογή πρέπει να συμφωνηθούν, πλην όμως θα στηρίζονται στις πληροφορίες που διαβιβάζουν στην Επιτροπή τα κράτη μέλη και τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Η Επιτροπή θα συγκαλεί συνεδριάσεις των κρατών μελών και των ενδιαφερομένων μερών, προκειμένου να είναι ομοιόμορφη η υποβολή αναφορών και να διευκολύνεται η αναφορά χρήσιμων στοιχείων. Επίσης, η Επιτροπή, σε συνεργασία με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος, θα καταβάλει προσπάθειες για την ανάπτυξη δεικτών σχετικών με την εκτίμηση της προόδου στην εφαρμογή της πολιτικής.

9. ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ

Οι προτεινόμενες δραστηριότητες συνίστανται μόνο σε δαπάνες προσωπικού, συνεδριάσεων ειδημόνων και συμβάσεων μελέτης. Οι συμβάσεις αυτές θα ελέγχονται από τους ελεγκτικούς μηχανισμούς της Επιτροπής και, ως εκ τούτου, δεν υπάρχει ανάγκη συμπληρωματικών μέτρων για την καταπολέμηση της απάτης.